

Praktická príručka úradu EASO: Oprávnenie na medzinárodnú ochranu

*Súbor praktických príručiek úradu
EASO*

2018

Európsky podporný úrad pre azyl ani žiadna osoba konajúca v mene Európskeho podporného úradu pre azyl nie je zodpovedná za prípadné použitie týchto informácií.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2019.

© Európsky podporný úrad pre azyl, 2019

Reprodukcia je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iného materiálu, na ktorý sa nevzťahujú autorské práva EASO, je potrebné povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Print ISBN 978-92-9476-164-4 doi:10.2847/144049 BZ-02-18-902-SK-C
PDF ISBN 978-92-9476-148-4 doi:10.2847/520925 BZ-02-18-902-SK-N

Praktická príručka úradu EASO: Oprávnenie na medzinárodnú ochranu

*Súbor praktických príručiek úradu
EASO*

Obsah

Skratky.....	5
Úvod k praktickej príručke úradu EASO o oprávnení na medzinárodnú ochranu	5
KONTROLNÉ ZOZNAMY	7
USMERNENIE.....	10
Všeobecné zásady.....	11
Právny rámec: Ženevský dohovor a kvalifikačná smernica.....	11
Individuálne okolnosti	12
Rozhodovací proces	12
„Mimo krajiny pôvodu“: osobná a územná pôsobnosť	13
Štátny príslušník tretej krajiny	13
Osoba bez štátnej príslušnosti	13
Význam určenia krajiny pôvodu	14
Mimo krajiny pôvodu	15
Postavenie utečenca: Opodstatnená obava z prenasledovania	16
Prenasledovanie.....	16
1. Predstavuje čin dostatočne vážne porušenie ľudských práv predstavujúce niektorú z uvedených foriem?	17
2. Predstavuje čin porušenie nederogovateľného ľudského práva alebo dostatočne vážne porušenie iného základného ľudského práva?	19
3. Možno zaobchádzanie považovať za akumuláciu viacerých opatrení, ktorých dôsledky by mohli mať podobný vplyv na žiadateľa?	20
Opodstatnená obava	20
Postavenie utečenca: Dôvody prenasledovania	22
Rasa	22
Náboženstvo	22
Národnosť.....	23
Príslušnosť k určitej sociálnej skupine	23
Spoločná charakteristika.....	23
Vnímanie jednoznačnej identity	24
Politický názor	25
Spojitosť (z dôvodov)	25
Doplnková ochrana	27
Reálne riziko.....	27
Vážne bezprávie.....	27
Trest smrti alebo poprava	27
Mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo potrestanie	28
Mučenie.....	28
Neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie.....	29
Vážne a individuálne ohrozenie života civilnej osoby alebo osoby z dôvodu všeobecného násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu	30
Medzinárodný alebo vnútroštátny ozbrojený konflikt	30
Civilná osoba.....	31
Všeobecné násillie	31
Vážne a individuálne ohrozenie	32
Život alebo osoba	32
Spojitosť (z dôvodu).....	33

Potreby medzinárodnej ochrany vznikajúce na mieste	34
Aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia	35
Ochrana v krajine pôvodu	36
Aktéri ochrany	36
Kvalita ochrany.....	38
Účinnosť	38
Nie dočasný charakter	38
Dostupnosť	38
Alternatíva vnútroštátnej ochrany	39
Bezpečnosť v časti krajiny pôvodu	39
Prístup do časti krajiny pôvodu	40
Realnosť, že sa žiadateľ bude môcť usídlieť v časti krajiny pôvodu	40
Neochota využiť ochranu krajiny pôvodu.....	41
POSTUPOVÉ DIAGRAMY	42
ODKAZY	50
Uužitočné odkazy	51
Ďalšie zdroje	51
Právne odkazy a príslušná judikatúra.....	51
Všeobecné zásady.....	51
Osobná a územná pôsobnosť	52
Postavenie utečenca: opodstatnená obava z prenasledovania.....	52
Dôvody prenasledovania: rasa.....	53
Dôvody prenasledovania: náboženstvo	54
Dôvody prenasledovania: národnosť.....	54
Dôvody prenasledovania: príslušnosť k určitej sociálnej skupine	54
Dôvody prenasledovania: politický názor	55
Spojitosť (z dôvodov)	55
Doplňková ochrana: reálne riziko vážneho bezprávia	55
Doplňková ochrana: trest smrti alebo poprava	56
Doplňková ochrana: mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest	56
Doplňková ochrana: vážne a individuálne ohrozenie života civilnej osoby alebo osoby z dôvodu všeobecného násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu	57
Potreby medzinárodnej ochrany vznikajúce na mieste	57
Aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia	57
Aktéri ochrany a kvalita ochrany	58
Alternatíva vnútroštátnej ochrany.....	58

Skratky

- ✓ **Smernica o konaniach o azyle** – Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany
- ✓ **SDEÚ** – Súdny dvor Európskej únie
- ✓ **EDĽP** – Európsky dohovor o ľudských právach
- ✓ **ESĽP** – Európsky súd pre ľudské práva
- ✓ **Ženevský dohovor** – Ženevský dohovor z roku 1951 a Protokol z roku 1967 týkajúci sa právneho postavenia utečencov
- ✓ **MSD** – Medzinárodný súdny dvor
- ✓ **Kvalifikačná smernica** – Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany.

Úvod k praktickej príručke úradu EASO o oprávnení na medzinárodnú ochranu

Prečo bola vypracovaná táto praktická príručka? Praktická príručka úradu EASO: Oprávnenie na medzinárodnú ochranu má slúžiť ako praktický nástroj, ktorý má sprevádzať úradníkov poverených spracovávaním azylových prípadov (rozhodovačov) v Európskej únii a mimo nej v ich každodennej práci.

Účelom tejto praktickej príručky je napomôcť, aby skúmanie každej žiadosti o medzinárodnú ochranu prebiehalo individuálne, objektívne a nestranne a aby sa uplatňovali rovnaké právne kritériá a spoločné normy pri určovaní, kto je oprávnený na medzinárodnú ochranu.

Táto príručka vychádza z právnych ustanovení Ženevského dohovoru z roku 1951 a kvalifikačnej smernice (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany). Príručka postupuje o krok ďalej a premieta tieto právne požiadavky do usmernenia pre odborných zamestnancov.

Aký je rozsah pôsobnosti tejto praktickej príručky? Táto príručka je zameraná na vysvetlenie toho, kto je oprávnený na medzinárodnú ochranu so zreteľom na postavenie utečenca, alebo doplnkovú ochranu. Termín „oprávnenie“ sa uprednostňuje, aby sa dosiahol súlad s terminológiou používanou v smernici o oprávnení na medzinárodnú ochranu (tzv. kvalifikačná smernica). Chápe sa ako ekvivalent k takým termínom ako „oprávnenosť“ a „začlenenie“, ktoré sa používajú v iných príslušných produktoch úradu EASO.

Príručka bola vypracovaná v kontexte s prebiehajúcimi rokovaniami o navrhovanom kvalifikačnom nariadení. Jej obsah je však založený na ustanoveniach súčasnej kvalifikačnej smernice a uvádzajú sa v nej odkazy na tieto ustanovenia. Užívateľ by ju mal čítať vždy vo vzťahu k zodpovedajúcim ustanoveniam príslušného platného právneho nástroja.

Príručka sa zaoberá právnymi požiadavkami na oprávnenie na medzinárodnú ochranu a nezameriava sa na faktické analýzy a posudzovanie. Pre usmernenie k týmto otázkam by užívateľ mal nahliadnúť do dokumentu *Praktická príručka úradu EASO: Osobný pohovor* a najmä do dokumentu *Praktická príručka úradu EASO: Posudzovanie dôkazov*.

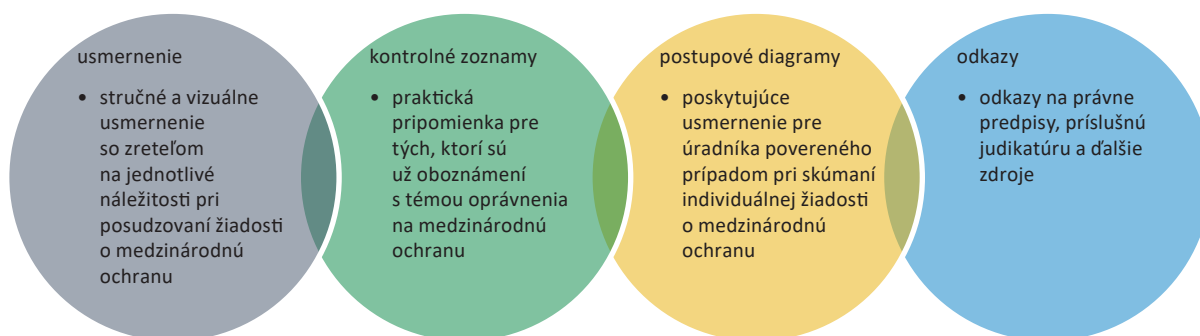
Okrem toho otázka vylúčenia tých, v prípade ktorých sa zistilo, že nemajú nárok na medzinárodnú ochranu, je mimo rozsahu tejto praktickej príručky. Usmernenie v tejto súvislosti sa uvádza v *Praktickej príručke úradu EASO*:

Vylúčenie. Vylúčenie a ochrana v zmysle štatútu utečenca podľa článku 1D Ženevského dohovoru a článku 12 ods. 1 kvalifikačnej smernice taktiež nie sú podrobne opísané v tejto príručke.

Komu je určená táto praktická príručka? Táto príručka je v prvom rade určená úradníkom povereným spracovávaním azylových prípadov, osobám, ktoré vedú pohovor, subjektom prijímajúcim rozhodnutia vo vnútroštátnych rozhodujúcich orgánoch. Okrem toho by mohla byť užitočným nástrojom pre tvorcov politík, pre pracovníkov zodpovedných za kvalitu azylového konania a právnych poradcov a pre každého, kto sa zaujíma o problematiku oprávnenia na medzinárodnú ochranu v kontexte EÚ.

Praktická príručka je zameraná na uspokojenie potrieb úradníkov poverených spracovávaním azylových prípadov s rôznou mierou skúseností: od začínajúcich úradníkov až po tých s dlhoročnými skúsenosťami. Jej úrovne a obsah môžu byť použité rôznym spôsobom v závislosti od potrieb užívateľa.

Ako používať túto praktickú príručku? Praktická príručka je štruktúrovaná v štyroch úrovniach, ktoré možno využívať nezávisle alebo ako vzájomne prepojené.

Táto praktická príručka, okrem toho, že poskytuje štruktúrované usmernenie, môže byť považovaná aj za nástroj na sebahodnotenie. Mohla by sa používať tiež ako nástroj dohľadu nad kvalitou a/alebo nástroj na koučing.

Ako bola vypracovaná táto praktická príručka? Príručku vytvorili experti z členských štátov EÚ+ s cennými informáciami od Európskej komisie a Úradu vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR). Úrad EASO umožnil a koordinoval jej prípravu. Pred dokončením bola príručka prekonzultovaná so všetkými členskými štátmi EÚ+.

Ako súvisí táto praktická príručka s vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou? Ide o nástroj tzv. mäkkej konvergencie, v ktorom sú premietnuté spoločné normy a je v ňom vyhradený osobitný priestor pre rozdiely v právnych predpisoch, usmerneniach a praxi jednotlivých štátov.

Každý vnútroštátny orgán môže zahrnúť do vyznačených miest praktickej príručky príslušné právne predpisy a usmernenia a poskytnúť tak svojim úradníkom povereným spracovávaním prípadov ucelené usmernenie týkajúce sa oprávnenia na medzinárodnú ochranu.

Ako súvisí táto praktická príručka s inými podpornými nástrojmi úradu EASO? Poslaním úradu EASO je podporovať členské štáty okrem iného prostredníctvom spoločnej odbornej prípravy, spoločnej kvality a spoločných informácií o krajine pôvodu. Ako všetky podporné nástroje úradu EASO, aj *Praktická príručka úradu EASO: Oprávnenie – na medzinárodnú ochranu* je založená na normách spoločného európskeho azylového systému (CEAS). Je vytvorená v rovnakom rámci a mala by byť vnímaná ako doplnok k iným dostupným nástrojom úradu EASO. Pozornosť sa venovala hlavne jej súladu s týmito nástrojmi, najmä vo vzťahu k úzko súvisiacim modulom programu odborného vzdelávania úradu EASO, ako sú modul a pokročilý modul o začleňovaní (inklúzii). Dokument *Oprávnenie na medzinárodnú ochranu (smernica 2011/95/EÚ) – Súdna analýza (vypracovaná IARLJ-Europe na základe zmluvy pre úrad EASO)* tiež predstavoval hodnotný zdroj pri príprave tohto nástroja.

Táto praktická príručka bola vypracovaná v rámci procesu matice kvality úradu EASO a mala by sa využívať spolu s ďalšími dostupnými praktickými nástrojmi: <https://www.easo.europa.eu/practical-tools>.

KONTROLNÉ ZOZNAMY

- ▶ *praktická pripomienka pre tých, ktorí sú už oboznámení s témou oprávnenia na medzinárodnú ochranu*
- ▶ *používajte hypertextové odkazy na získanie ďalšieho usmernenia týkajúceho sa konkrétnej témy*

Všeobecné zásady

- Uplatňujte právne predpisy na uznané vecné skutočnosti a výsledky hodnotenia rizík.
- Pamätajte na to, že najskôr by sa malo vždy preskúmať oprávnenie na priznanie postavenia utečenca.
- Pamätajte na to, že potreba ochrany môže vzniknúť aj *na mieste*.
- Preskúmajte každý prípad individuálne, objektívne a nestranne.

„Mimo krajiny pôvodu“: osobná a územná pôsobnosť

- Určite krajinu štátnej príslušnosti alebo krajinu predchádzajúceho obvyklého pobytu žiadateľa.

Postavenie utečenca: Opodstatnená obava z prenasledovania**Prenasledovanie**

Posúďte, či by určité zaobchádzanie predstavovalo prenasledovanie posúdením týchto otázok:

- Predstavuje čin dostatočne vážne porušenie ľudských práv vzhľadom na niektorú z foriem uvedených okrem iného v článku 9 ods. 2 kvalifikačnej smernice?
- Predstavuje čin porušenie nederogovateľného ľudského práva alebo dostatočne vážne porušenie iného základného ľudského práva?
- Možno zaobchádzanie považovať za akumuláciu viacerých opatrení, ktorých dôsledky, by mohli mať podobný vplyv na žiadateľa?

Opodstatnená obava

- Posúďte, či žiadateľ má opodstatnenú obavu:
 - Posúďte všetky vecné skutočnosti, ktoré boli uznané a zistite, či v minulosti došlo k jeho prenasledovaniu alebo ohrozeniu.
 - Ak je to možné podľa vnútroštátnych postupov, posúďte, či prenasledovanie v minulosti bolo takého brutálneho charakteru, že bezprávie, aj keby sa viac neopakovalo, by sa mohlo považovať za pokračujúce.
 - Analyzujte, či sa dosiahla hranica „opodstatnenosti (obavy)“ (primeraná miera pravdepodobnosti).

Postavenie utečenca: Dôvody prenasledovania

Preskúmajte, či prenasledovanie, ktorého sa žiadateľ obáva, súvisí s jedným z týchto (skutočných alebo pripisovaných) dôvodov:

☐ rasa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ farba ▪ pôvod ▪ príslušnosť k určitej etnickej skupine
☐ náboženstvo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zastávanie teistického, neteistického a ateistického presvedčenia ▪ účasť na oficiálnych bohoslužbách v súkromí alebo na verejnosti, sám alebo v spoločnosti iných alebo zdržanie sa účasti na takýchto bohoslužbách ▪ účasť na iných náboženských úkonoch alebo prejavoch názoru alebo zdržanie sa takýchto činností ▪ účasť na formách osobného alebo spoločného postoja, ktorý je založený na náboženskom presvedčení alebo ktorý je ním nariadený, alebo zdržanie sa takýchto foriem postoja
☐ národnosť	<ul style="list-style-type: none"> ▪ štátne občianstvo alebo jeho neexistencia ▪ kultúrna identita ▪ etnická identita ▪ jazyková identita ▪ spoločný geografický alebo politický pôvod ▪ vzťah s obyvateľstvom iného štátu
☐ príslušnosť k určitej sociálnej skupine	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zdieľanie spoločných charakteristík alebo predpokladať ich zdieľanie a ▪ mať odlišnú identitu alebo byť takto vnímaný

Postavenie utečenca: Dôvody prenasledovania

☐ politický názor	▪ žiadateľ zastáva určité stanovisko, názor alebo presvedčenie vo veciach súvisiacich s prípadnými aktérmi prenasledovania a ich politikou alebo metódami bez ohľadu na to, či tento žiadateľ uplatňoval toto stanovisko, názor alebo presvedčenie alebo nie

- Potvrďte, že existuje spojitosť medzi (skutočnou a pripisovanou) charakteristikou a obavou z prenasledovania.

Doplnková ochrana

Reálne riziko

- Zvážte všetky vecné skutočnosti, ktoré boli uznané a zistite, či v minulosti došlo k vážnemu bezpráviu alebo hrozbám vážneho bezprávia.
- Ak je to možné podľa vnútroštátnych postupov, posúďte, či vážne bezprávie v minulosti bolo takého brutálneho charakteru, že bezprávie, aj keby sa neopakovalo, by sa mohlo považovať za pokračujúce.
- Analyzujte, či sa dosiahla hranica „reálneho rizika“ (primeraná miera pravdepodobnosti).

Vážne bezprávie

Posúďte, či existuje reálne riziko:

- trestu smrti alebo popravy;
- mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo potrestania žiadateľa v krajine pôvodu, alebo
- vážneho a individuálneho ohrozenia života civilnej osoby alebo osoby z dôvodu všeobecného násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia

- Určite aktérov prenasledovania alebo vážneho bezprávia.

Ochrana v krajine pôvodu

Aktéri ochrany

- Posúďte, kto by mohol byť potenciálnym aktérom ochrany:
- štát;
 - strany alebo organizácie vrátane medzinárodných organizácií, ktoré kontrolujú štát alebo podstatnú časť územia štátu.

Zistite, či tento aktér je:

- **schopný** poskytnúť ochranu, ktorá je:
 - účinná;
 - nie dočasného charakteru;
 - dostupná;
- **ochotný** poskytnúť takúto ochranu žiadateľovi.

Alternatíva vnútroštátnej ochrany

- Posúďte, či existuje určitá časť krajiny pôvodu, kde žiadateľ nemá opodstatnenú obavu z prenasledovania a kde neexistuje reálne riziko utrpenia vážneho bezprávia, alebo kde má prístup k ochrane pred prenasledovaním a vážnym bezpráviem.
- Analyzujte, či táto časť krajiny je:
 - bezpečná;
 - dostupná;
 - vhodná pre žiadateľa na usídlenie.

USMERNENIE

- ▶ *stručné a vizuálne usmernenie so zreteľom na jednotlivé náležitosti pri posudzovaní žiadosti o medzinárodnú ochranu*
- ▶ *použite voľné miesta určené na poznámky na zapísanie odkazov na vnútroštátne právne predpisy, usmernenia a postupy*

Všeobecné zásady [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Právny rámec: Ženevský dohovor a kvalifikačná smernica

Je potrebné zdôrazniť, že priznanie medzinárodnej ochrany prichádza do úvahy len vtedy, ak krajina pôvodu neposkytuje žiadnu ochranu, a je teda náhradou za vnútroštátnu ochranu.

Ženevský dohovor z roku 1951 o právnom postavení utečencov a jeho Protokol z roku 1967 sú hlavnými medzinárodnými právnymi nástrojmi v oblasti medzinárodnej ochrany, najmä pokiaľ ide o postavenie utečenca a zásadu zákazu nová forma ochrany – doplnková ochrana. Kvalifikačná smernica stanovuje právne kritériá pre udelenie doplnkovej ochrany a ďalej rozvíja kritériá pre udelenie postavenia utečenca. Pokiaľ ide o druhé menované, implementácia ustanovení kvalifikačnej smernice vyhostenia alebo navrátenia. Následne, na základe prijatia kvalifikačnej smernice bola v EÚ zavedená by mala byť založená na úplnom a inkluzívnom uplatňovaní Ženevského dohovoru.

Postavenie utečenca a doplnková ochrana v súlade s kvalifikačnou smernicou:

„Utečenec“ je

štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá pre oprávnenú obavu z prenasledovania z rasových, náboženských dôvodov, z dôvodov štátnej príslušnosti, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine je mimo krajiny štátnej príslušnosti alebo predchádzajúceho obvyklého pobytu a nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny, alebo osoba bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo krajiny svojho doterajšieho obvyklého pobytu z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, alebo ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť a na ktorú sa neuplatňuje článok 12 [vylúčenie].

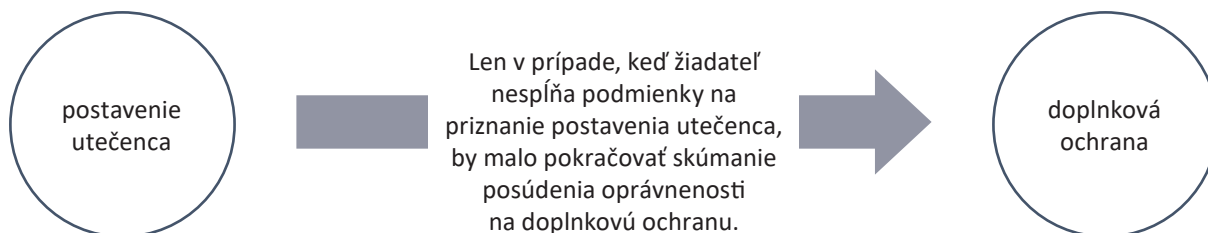
- Článok 2 písm. d) kvalifikačnej smernice

„Osoba oprávnená na doplnkovú ochranu“ je

štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá nie je oprávnená ako utečenec, ale vzhľadom ku ktorej boli preukázané podstatné dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba by v prípade, keď by bola vrátená do svojej krajiny pôvodu alebo v prípade osoby bez štátneho občianstva do krajiny svojho doterajšieho obvyklého pobytu, čelila reálnemu riziku utrpenia vážneho bezprávia, ako je definované v článku 15 [trest smrti alebo poprava, mučenie, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo potrestanie; vážne a individuálne ohrozenie života civilnej osoby alebo osoby z dôvodu všeobecného násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu] a na ktorú sa neuplatňuje článok 17 ods. 1 a 2 [vylúčenie] a ktorá nemôže prijať alebo v dôsledku takéhoto rizika odmieta ochranu tejto krajiny.

- Článok 2 písm. f) kvalifikačnej smernice

Najskôr by sa malo vždy preskúmať oprávnenie na postavenie utečenca. [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Individuálne okolnosti [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Kvalifikačná smernica

Článok 4

Žiadosti o medzinárodnú ochranu by sa mali vždy posudzovať a rozhodnutia prijímať individuálne, objektívne a nestranne.

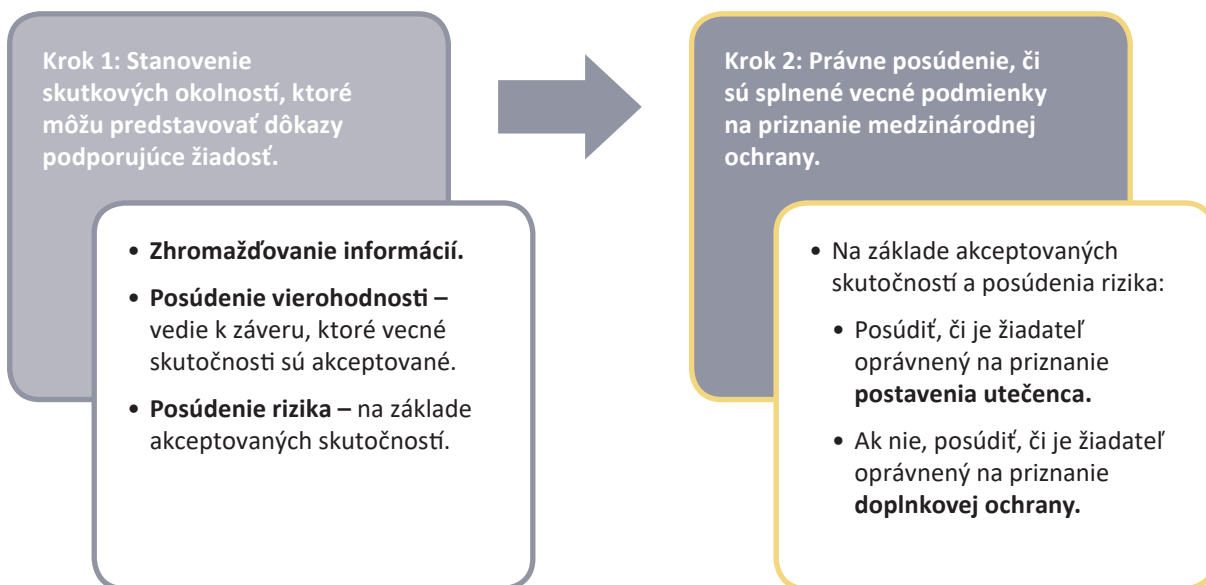
Pri analýze jednotlivých prípadov by sa mali zohľadniť tieto hlavné skutočnosti:

- všetky relevantné skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu v čase prijatia rozhodnutia o žiadosti;
- činy a hrozby, ktorým žiadateľ bol alebo môže byť vystavený;
- individuálna situácia žiadateľa vrátane takých faktorov, ako napríklad základné informácie, pohlavie a vek;
- dostupnosť a prístupnosť ochrany v krajine pôvodu.

Najskôr je potrebné posúdiť ochranu so zreteľom na domovské miesto žiadateľa v krajine pôvodu. Domovské miesto v krajine pôvodu sa určuje na základe sily spojenia žiadateľa s určitým miestom v tejto krajine. Domovské miesto môže byť miesto narodenia alebo výchovy alebo iné miesto, kde sa žiadateľ usadil a žil, a preto je s ním úzko spojený.

Rozhodovací proces [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Rozhodovací proces možno vnímať ako proces v 2 krokoch: posúdenie dôkazov (zistenie skutočností) a právne posúdenie (uplatňovanie práva). Po zistení skutkových okolností (pozri *Praktickú príručku úradu EASO: Posudzovanie dôkazov*), rozhodovač posúdi, či sú splnené vecné podmienky na priznanie medzinárodnej ochrany podľa kvalifikačnej smernice. Táto praktická príručka je zameraná na druhý krok:

Fázy rozhodovania v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ) vo veci *M.M.* (vec C-277/11)

1. krok by mal priniesť jasnú predstavu o tom, ktoré vecné fakty sú akceptované (posúdenie dôveryhodnosti) a na základe nich, aká je miera pravdepodobnosti, že so žiadateľom sa bude zaobchádzať spôsobom, ktorý predstavuje prenasledovanie alebo vážne bezprávie (posúdenie rizík).

V **2. kroku** by mal rozhodovač uznať akceptované vecné skutočnosti, ako aj výsledky hodnotenia rizík a uplatniť príslušné právne ustanovenia, ako je vysvetlené v tejto príručke.

„Mimo krajiny pôvodu“: osobná a územná pôsobnosť [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

osobná pôsobnosť

- Podľa vymedzenia pojmov „utečenec“ a „osoba oprávnená na priznanie doplnkovej ochrany“ osobná pôsobnosť kvalifikačnej smernice je obmedzená na **štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti**.

územná pôsobnosť

- „Krajina pôvodu“ sa vzťahuje na krajinu alebo krajiny štátnej príslušnosti alebo v prípade osôb bez štátnej príslušnosti na krajinu predchádzajúceho obvyklého pobytu. Osoba by mala byť **mimo krajiny pôvodu**.

Štátny príslušník tretej krajiny

Odkaz na „štátneho príslušníka tretej krajiny“ znamená, že štátni príslušníci členských štátov EÚ by nemali patriť do osobnej pôsobnosti kvalifikačnej smernice.

Malo by byť jasné, že každý má právo požiadať o medzinárodnú ochranu. Avšak podľa protokolu (č. 24) o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie, ktorý je súčasťou konsolidovaného znenia Zmluvy o fungovaní EÚ, platí „Berúc do úvahy úroveň ochrany základných práv a slobôd členskými štátmi Európskej únie, považujú sa členské štáty za bezpečné krajiny pôvodu vo vzájomných vzťahoch pri všetkých právnych a praktických dôvodoch týkajúcich sa záležitostí azylu.“

Špecifické hľadiská

Posúdenie žiadostí štátnych príslušníkov členských štátov EÚ: Aj keď k tomu v praxi zriedkakedy dochádza v protokole je ustanovené, že žiadosti štátnych príslušníkov členských štátov EÚ je možné „brať do úvahy, resp. pokladať za prípustné na posúdenie iným členským štátom“ v niektorých osobitných prípadoch. Pozri celý text [tu](#).

Osoby bez štátnej príslušnosti s predchádzajúcim obvyklým pobytom v inom členskom štáte EÚ: Potrebné je poznamenať, že osoby bez štátnej príslušnosti s (predchádzajúcim) obvyklým pobytom v členskom štáte EÚ nie sú osobitne zahrnuté do rozsahu pôsobnosti protokolu 24.

Osoba bez štátnej príslušnosti

V dohovore o postavení osôb bez štátnej príslušnosti je definované, že pojem „osoba bez štátnej príslušnosti sa vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá nie je podľa zákonov žiadneho štátu považovaná za občana takéhoto štátu“. Zásady upravujúce určenie stavu bez štátnej príslušnosti je potrebné čerpať z medzinárodného práva.

Ochrana priznaná osobám bez štátnej príslušnosti v súlade s kvalifikačnou smernicou je rovnaká ako ochrana priznaná štátnym príslušníkom tretích krajín.

Špecifické hľadiská

Potrebné môže byť zohľadnenie **článku 1D Ženevského dohovoru a článku 12 ods. 1 kvalifikačnej smernice**, ktoré sa týkajú ochrany a pomoci zo strany orgánov alebo agentúr Organizácie Spojených národov iných ako UNHCR.

Ak takáto ochrana alebo pomoc z akéhokoľvek dôvodu zanikla bez toho, aby sa o postavení týchto osôb definitívne rozhodlo v súlade s príslušnými uzneseniami Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, tieto osoby budú oprávnené *ipso facto* na výhody z ustanovení kvalifikačnej smernice.

Niektoré vnútroštátne právne rámce umožňujú priznanie ochrany jednotlivcom len na základe skutočnosti, že sú bez štátnej príslušnosti.

Vnútroštátne právne predpisy a postupy

Význam určenia krajiny pôvodu [späť na kontrolný zoznam]

Určenie krajiny štátnej príslušnosti alebo krajiny predchádzajúceho obvyklého pobytu má rozhodujúci význam.

Aj keď v mnohých prípadoch krajina pôvodu žiadateľa nie je predmetom sporu, existujú prípady, keď toto je základom skúmania. V takomto prípade rozhodovači môžu zohľadniť tieto skutočnosti:

- Každý štát určuje, ktorí jeho štátni príslušníci spadajú pod jeho právo.
- Stanovenie štátnej príslušnosti však nie je záležitosťou jednoducho len odvolávania sa na právne predpisy týkajúce sa štátnej príslušnosti príslušnej krajiny pôvodu.
- Informácie o krajine pôvodu týkajúce sa právnych predpisov a praxe by sa mali tiež zohľadniť.

Krajina štátnej príslušnosti

- Ak sa zistí, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu je bez štátnej príslušnosti, je potrebné určiť krajinu predchádzajúceho obvyklého pobytu.
- „Obvyklý pobyt“ znamená, že osoba mala bydlisko, či už zákonne alebo nezákonne v tejto krajine.
- Pri posudzovaní by sa mala zohľadniť dĺžka pobytu v danej krajine, kedy to bolo, ako aj vzťah osoby ku krajine.
- Osoba bez štátnej príslušnosti môže mať viac než jednu krajinu predchádzajúceho obvyklého pobytu.

Krajina obvyklého pobytu

Špecifické hľadiská

Dvojitá alebo viacnásobná štátna príslušnosť: V prípade dvojitej alebo viacnásobnej štátnej príslušnosti je potrebné posúdiť, či žiadateľ môže byť chránený v niektorej z krajín jeho štátnej príslušnosti. Ak v niektorej z krajín jeho štátnej príslušnosti je ochrana žiadateľa dostupná, považuje sa za osobu, ktorá nepotrebuje medzinárodnú ochranu.

Štátni príslušníci s miestom pobytu v inej krajine: Ďalšou možnosťou je, že žiadateľ má štátnu príslušnosť určitej krajiny, ale dlhšiu dobu býval v inej krajine. V takýchto prípadoch by úradník poverený prípadom mal posúdiť, či žiadateľ je oprávnený na priznanie postavenia utečenca, alebo či potrebuje doplnkovú ochranu so zreteľom na krajinu jeho štátnej príslušnosti.

Skutočnosť, že žiadateľ býval inde, môže však byť relevantná vtedy, ak sa zvažuje uplatnenie koncepcie bezpečnej tretej krajiny.

Vzdanie sa štátnej príslušnosti: Ak žiadateľ uvádza, že sa vzdal svojej štátnej príslušnosti, úradník poverený prípadom by mal posúdiť, aké pravidlá platia v súvislosti so vzdaním sa štátnej príslušnosti v konkrétnej krajine, ako aj to, či postupy žiadateľa by mohli mať za následok skutočnú stratu štátnej príslušnosti. V druhom prípade a ak žiadateľ nemá inú štátnu príslušnosť, mal by sa považovať za osobu bez štátnej príslušnosti.

Mimo krajiny pôvodu

„*Mimo krajiny pôvodu*“ je čisto fyzické kritérium neprítomnosti.

V smernici 2013/32/EÚ o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (smernica o konaniach o azyle) sa ďalej špecifikuje, že jej ustanovenia sa vzťahujú na žiadosti o medzinárodnú ochranu podané na území vrátane hraníc, v pobrežných vodách alebo v tranzitných zónach členských štátov.

To znamená, že napríklad osoba, ktorá žiada o ochranu na zahraničnom veľvyslanectve, aj keď sa stále zdržiava vo svojej krajine pôvodu, by nespádala do územnej pôsobnosti kvalifikačnej smernice a smernice o konaniach o azyle.

Postavenie utečenca: Opodstatnená obava z prenasledovania [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Prenasledovanie

Ženevský dohovor	Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 1A ods. 2	Článok 9 Článok 4 ods. 4	

„Prenasledovanie“ nie je vymedzené v Ženevskom dohovore. Tento pojem je flexibilný, adaptibilný a dostatočne otvorený, aby zohľadňoval neustále meniace sa formy prenasledovania.

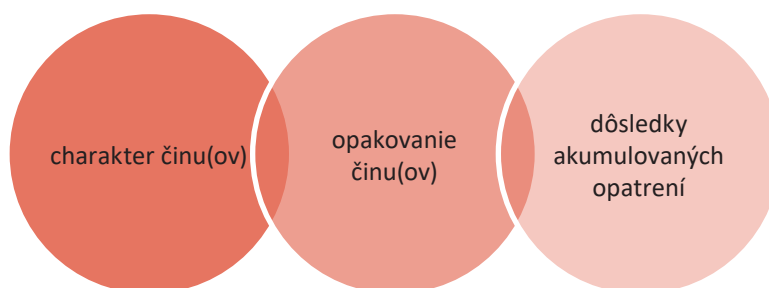
Aby sa čin považoval za prenasledovanie v zmysle kvalifikačnej smernice musí byť:

a. **Dostatočne vážny** alebo opakovaný tak, aby predstavoval **vážne porušovanie základných ľudských práv** najmä práv, na ktoré sa nevzťahuje výnimka podľa článku 15 ods. 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

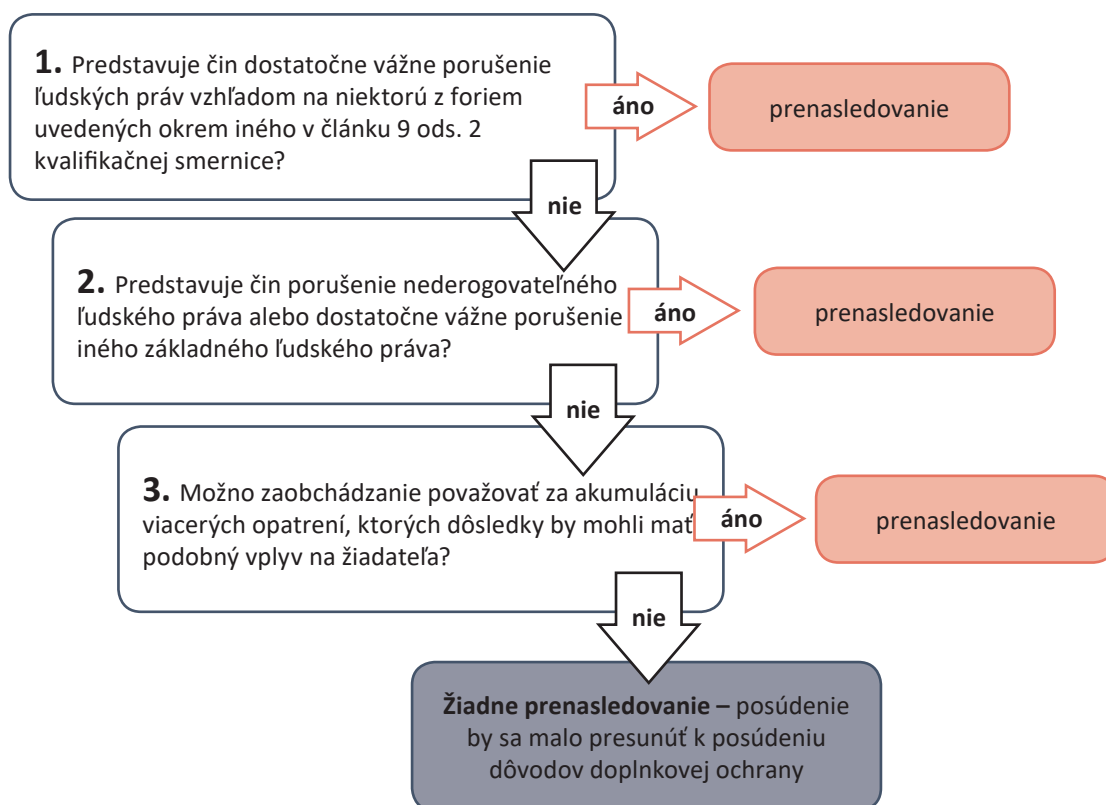
alebo

b. **Akumuláciou viacerých opatrení** vrátane porušovania ľudských práv, ktoré sú dostatočne vážne, aby ovplyvnili jednotlivca **podobným spôsobom**, ako sa uvádza v prvom bode

Z tohto dôvodu nie každé zlé zaobchádzanie predstavuje prenasledovanie. Skutočnosti, ktoré by sa mali zohľadniť pri posúdení, či sa dosiahla úroveň prenasledovania:

Rozhodovači sa môžu riadiť praktickým prístupom v troch krokoch s cieľom posúdiť, či dané zaobchádzanie predstavuje prenasledovanie.

Tieto kroky sa podrobnejšie rozvídzajú ďalej v texte. Ich cieľom je poskytnúť praktickú pomoc rozhodovačovi. Na zistenie, či by zlé zaobchádzanie mohlo predstavovať prenasledovanie, by sa mala dosiahnuť hranica vážnosti v súlade s článkom 9 ods. 1 kvalifikačnej smernice.

1. Predstavuje čin dostatočne vážne porušenie ľudských práv predstavujúce niektorú z uvedených foriem? [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

V článku 9 ods. 2 kvalifikačnej sa konkrétne uvádzajú určité formy, ktoré sa môžu okrem iného kvalifikovať ako prenasledovanie, ak je splnená požadovaná hranica podľa článku 9 ods. 1 písm. a) alebo b) kvalifikačnej smernice:

- a. **Činy fyzického alebo duševného násillia vrátane činov sexuálneho násillia:** Činy fyzického alebo duševného násillia sa kvalifikujú ako prenasledovanie, ak sú takej intenzity, že závažne porušujú fyzickú integritu osoby alebo duševnú schopnosť nezávislého rozhodovania.
- b. **Zákonné, správne, policajné a/alebo súdne opatrenia, ktoré sú samé o sebe diskriminačné alebo ktoré sú implementované diskriminačným spôsobom.**
- c. **Stížanie alebo potrestanie, ktoré je neúmerné alebo diskriminačné.**

Špecifické hľadiská

Môže sa stížanie kvalifikovať ako prenasledovanie?

Keďže medzinárodná ochrana nemá za cieľ umožniť osobám uniknúť pred spravodlivosťou v ich krajine pôvodu, stížanie alebo potrestanie za trestný čin by za bežných okolností nemali znamenať, že osoba je oprávnená na priznanie postavenia utečenca.

Stížanie by sa však mohlo kvalifikovať ako prenasledovanie a na základe tejto kvalifikácie by osoba mohla byť oprávnená na priznanie postavenia utečenca, ak platí jedna alebo viac z nasledujúcich skutočností a dôsledky by dosiahli hranicu vážnosti:

- Je vykonávané v rozpore s riadnym právnym postupom.
- Je diskriminačné. Jasným príkladom by mohlo byť stížanie z dôvodu rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo politického názoru.

- Potrestanie sa vykonáva na diskriminačnom základe.
 - Potrestanie je neprimerané.
 - Potrestanie predstavuje prenasledovanie.

Potrebné je tiež poznamenať, že okrem obavy zo stíhania žiadateľ môže mať opodstatnenú obavu z prenasledovania aj z iných dôvodov. V takýchto prípadoch by sa osobitná pozornosť mala venovať zváženiu potenciálnej možnosti ich vylúčenia.

d. Odmietnutie súdneho odškodnenia vyplývajúceho z neúmerneho alebo diskriminačného potrestania.

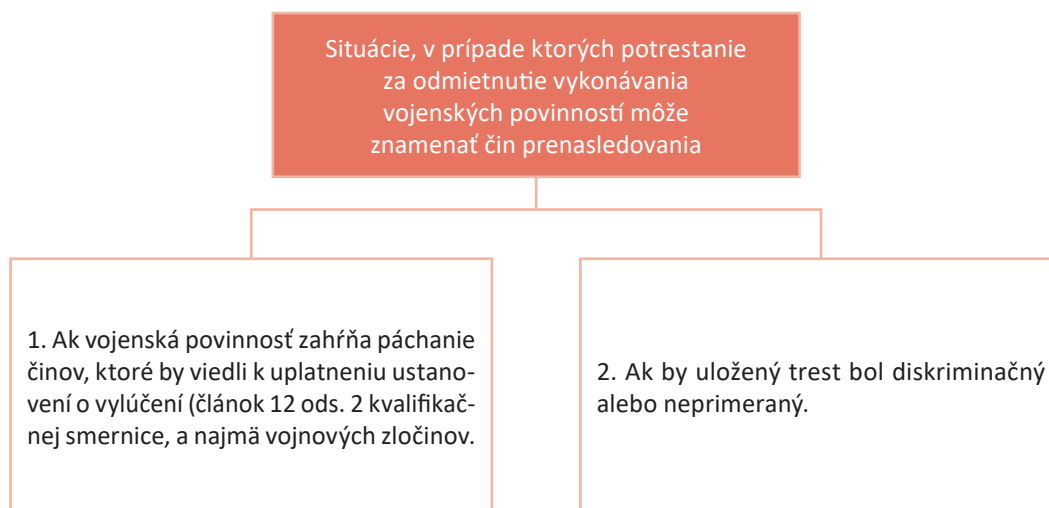
e. Stíhanie alebo potrestanie pre odmietnutie vykonávania vojenskej služby v čase konfliktu, ak by vykonávanie vojenskej služby zahŕňalo trestné činy alebo akty, na ktoré sa vzťahujú dôvody vylúčenia.

Špecifické hľadiská

Môže sa potrestanie za odmietnutie vykonávania vojenskej služby kvalifikovať ako prenasledovanie?

Existujú dve situácie, v prípade ktorých potrestanie za odmietnutie vykonávania vojenských povinností môže znamenať čin prenasledovania.

Prvý scenár je výslovne uvedený ako možná forma prenasledovania podľa článku 9 ods. 2 kvalifikačnej smernice.

Zahŕňa situácie, v ktorých by sa žiadateľ zúčastnil len nepriamo na páchaní vojnových zločinov, napríklad prostredníctvom poskytovania podpory s významným vplyvom na prípravu alebo páchanie týchto zločinov. Navyše sa netýka výhradne situácií, v prípade ktorých sa preukázalo, že už došlo k spáchaniu vojnových zločinov, ale týka sa aj takých situácií, kde existuje dostatočná miera pravdepodobnosti vzniku reálneho rizika, že žiadateľ bude zatahnutý do páchania takýchto trestných činov.

Pri posudzovaní by sa malo tiež zohľadniť, či existovala dostupná alternatíva k odmietnutiu výkonu vojenskej služby, vďaka ktorej by sa žiadateľ mohol vyhnúť účasti na údajných vojnových zločinoch.

Ďalšie usmernenie týkajúce sa vojenskej dezercie je uvedené v nasledujúcom oddiele „Dôvody prenasledovania“ (politický názor).

f. Činy súvisiace s rodovou príslušnosťou alebo týkajúce sa detí

Činy súvisiace s rodovou príslušnosťou by mohli zahŕňať napríklad sexuálne násilie, mrzačenie pohlavných orgánov, nútené potraty alebo nútenú sterilizáciu. Takéto činy by sa mohli páchať z rôznych dôvodov vrátane spojitosti s rasou, náboženstvom, národnosťou, politickým názorom. Mohli by sa páchať tiež na základe pohlavia a z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine (pozri špecifické úvahy v časti „Dôvody prenasledovania“ (príslušnosť k určitej sociálnej skupine).

Činy, týkajúce sa osobitne detí, by mohli zahŕňať napríklad verbovanie nepľnoletých do ozbrojených síl, obchodovanie s deťmi alebo detskú prostitúciu. Mohli by zahŕňať porušovanie určitých práv dieťaťa, napríklad práv ustanovených v [Dohovore o právach dieťaťa](#) a jeho opčných protokoloch.

Ak čin nespadá pod niektorý alebo pod viaceré vyššie uvedené činy, rozhodovač by mal prejsť k posúdeniu v 2. kroku.

2. Predstavuje čin porušenie nederogovateľného ľudského práva alebo dostatočne vážne porušenie iného základného ľudského práva? [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

a. Aké práva?

„**Nederogovateľné ľudské práva**“ sú práva, ktoré sú absolútne a nemôžu byť predmetom žiadnej derogácie, dokonca ani v čase vojny alebo krízového stavu. V článku 15 ods. 2 Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDĽP) je uvedený zoznam práv, ktorých platnosť nie je možné pozastaviť za žiadnych okolností.

právo na život (okrem prípadov úmrtia v dôsledku legálnych vojnových činov)

zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu

zákaz otroctva a nevoľníctva

zásada zákonnosti v trestnom práve (žiadny trestný čin nemožno považovať za spáchaný, ani trest nemožno uložiť bez už existujúceho trestného zákona)

Ďalšie „základné ľudské práva“ by sa mohli čerpať z príslušných nástrojov v oblasti ľudských práv, ako napríklad:

- Všeobecná deklarácia ľudských práv.
- Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (ICCPR): Možno poznamenať, že v pakte ICCPR sa tiež uvádzajú určité práva ako nederogovateľné. Okrem práv podľa článku 15 ods. 2 EDĽP k týmto právam patrí:
 - zákaz uväznenia pre neschopnosť splniť zmluvný záväzok;
 - uznanie práva každého na to, aby bola uznávaná jeho právna osobnosť;
 - sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania, sloboda prejavovať náboženstvo alebo vieru sa môže podrobiť len takým obmedzeniam, aké predpisuje zákon a ktoré sú nevyhnutné na ochranu verejnej bezpečnosti, poriadku, zdravia alebo morálky alebo základných práv a slobôd iných.
- Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie.
- Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien.
- Dohovor o právach dieťaťa.
- Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Či možno ľudské práva uvedené v týchto nástrojoch kvalifikovať ako „základné“ bude predmetom analýzy, či predstavujú také práva, ktoré majú zásadný význam a neodmysliteľne prináležia každej osobe.

b. Aká vážnosť?

Na posúdenie, či porušenie základných práv je dostatočne vážne, by úradník poverený prípadom mal preskúmať, či a do akej miery zlé zaobchádzanie ovplyvňuje možnosť požívať príslušné právo.

Ak čin nespadá pod niektorý z vyššie uvedených činov, úradník poverený prípadom by mal prejsť k 3. kroku.

3. Možno zaobchádzanie považovať za akumuláciu viacerých opatrení, ktorých dôsledky by mohli mať podobný vplyv na žiadateľa? [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Zaobchádzanie môže znamenať prenasledovanie aj vtedy, ak predstavuje akumuláciu viacerých opatrení, ktoré spoločne a niekedy v kombinácii s inými nepriaznivými osobnými okolnosťami a/alebo vzhľadom na všeobecné súvislosti vplývajú na osobu podobným spôsobom ako porušenie jeho základných práv.

„Podobný“ spôsob neznamená „rovnaký“ spôsob a nižšia hranica vážnosti môže postačovať. Prípady by sa mali posudzovať jednotlivo od prípadu k prípadu a mali by sa zohľadniť individuálne okolnosti každého žiadateľa.

Viaceré opatrenia môžu napríklad porušovať hospodárske, sociálne a kultúrne práva žiadateľa, ako napríklad právo na vzdelanie, zdravotnú starostlivosť, prácu, sociálne zabezpečenie alebo účasť na kultúrnom živote.

Opodstatnená obava [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

V súvislosti s azylom pojem „opodstatnená obava“ možno vnímať tak, že zahŕňa dva aspekty často označované ako „subjektívne“ a „objektívne“ skutočnosti. Pri posudzovaní sa dôraz kladie na to, či obava je alebo nie je „opodstatnená“ (t. j. na objektívnu skutočnosť).

„Obava“

Obava môže byť definovaná ako znepokojujúca emócia prameniaca z hroziaceho bezprávia bez ohľadu na to, či hrozba je skutočná alebo predstavovaná.

Subjektívny aspekt teda súvisí s obavami, ktoré pociťuje žiadateľ.

Potrebné je zdôrazniť, že psychologické reakcie sú v prípade každej osoby odlišné, a to aj v prípade, ak čelia rovnakej situácii. Pociťovanie obavy je vnútorne spojené s takými faktormi, ako je osobnosť, vek, sociálno-kultúrne pozadie a skúsenosti žiadateľa. Rozhodovači by mali zohľadniť osobnú situáciu žiadateľa, ako aj prejavy obáv na základe jeho vyhlásení.

Keďže v pozadí obáv vrátiť sa do svojej krajiny môžu byť rozmanité príčiny, nemusia sa všetky nevyhnutne spájať s prenasledovaním v zmysle kvalifikačnej smernice. Navyše nie je potrebné preukázať, že obava z prenasledovania je prevládajúcim motívom žiadateľa, ak takúto obavu možno identifikovať.

Špecifické hľadiská

Keď žiadateľ neprejavuje obavu: V niektorých prípadoch žiadateľ nemusí výslovne uviesť, že pociťuje obavu. V iných prípadoch žiadatelia môžu dokonca tvrdiť, že ju nepociťujú. Neprítomnosť obavy by sa však mohla považovať ako irelevantná, ak by z okolností objektívne vyplývalo, že za takýchto okolností by každý bol vystavený riziku.

„Opodstatnená“

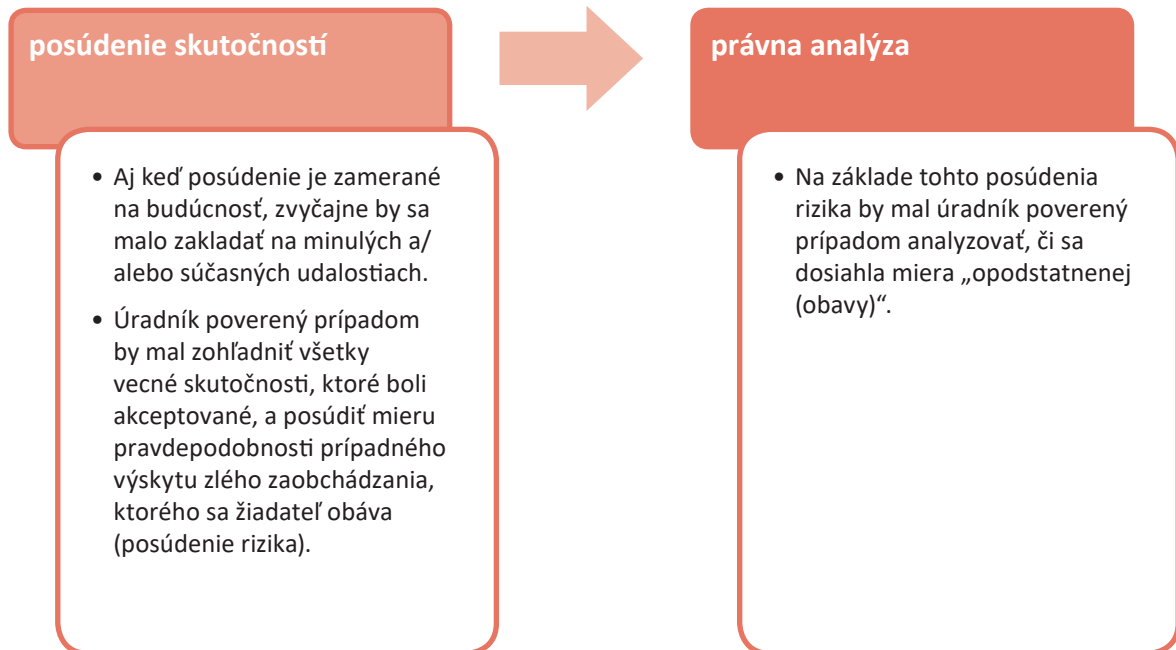
Subjektívna obava žiadateľa by mala byť objektívne odôvodnená, aby sa mohla považovať za „opodstatnenú“.

Keďže „opodstatnenosť obavy“ v definícii utečenca súvisí s mierou pravdepodobnosti, že žiadateľ bude čeliť prenasledovaniu, ide najmä o posúdenie skutočných rizík (pozri [Praktickú príručku úradu EASO: Posudzovanie dôkazov](#)). Pri tomto posudzovaní by úradník poverený prípadom mal posúdiť individuálnu situáciu žiadateľa na základe informácií o všeobecnej situácii v krajine pôvodu (napr. politická, náboženská, sociálna alebo bezpečnostná situácia). Informácie o prenasledovaní rodinných príslušníkov alebo osôb v podobnej situácii, ako je situácia žiadateľa, môžu byť v tomto smere veľmi dôležité.

Za účelom posúdenia „opodstatnenosti“ ako právnej požiadavky je potrebné vziať do úvahy toto:

- ✓ Po prvé, je potrebné uviesť, že posúdenie sa zameriava na to, či takáto obava je opodstatnená **v čase prijímania rozhodnutia o žiadosti o medzinárodnú ochranu**, t. j. opodstatnená obava žiadateľa musí byť aktuálna. Okolnosti, pre ktoré osoba utiekla by sa mohli zmeniť alebo časom by mohli prestať existovať, alebo naopak po úteku osoby by sa mohli objaviť (pozri ďalej oddiel „Potreby medzinárodnej ochrany vznikajúce na mieste“).

- ✓ Po druhé, „opodstatnená obava“ sa zakladá na posúdení rizík s **výhľadom do budúcnosti**. Vzhľadom na prirodzené ťažkosti spojené s určením prognózy v súvislosti s tým, čo by sa stalo, ak by sa žiadateľ vrátil, riziko subjektívneho hodnotenia v tomto smere je vysoké, preto je mimoriadne dôležité, aby sa posúdenie opodstatnenej obavy uskutočnilo na základe objektívnej metodiky a aby sa zabránilo špekuláciám. Takáto metodika týkajúca sa faktického aspektu tohto posúdenia sa uvádza v *Praktickej príručke úradu EASO: Posudzovanie dôkazov*.

- Aj keď posúdenie je zamerané na budúcnosť, zvyčajne by sa malo zakladať na minulých a/alebo súčasných udalostiach.
- Úradník poverený prípadom by mal zohľadniť všetky vecné skutočnosti, ktoré boli akceptované, a posúdiť mieru pravdepodobnosti prípadného výskytu zlého zaobchádzania, ktorého sa žiadateľ obáva (posúdenie rizika).

- Na základe tohto posúdenia rizika by mal úradník poverený prípadom analyzovať, či sa dosiahla miera „opodstatnenej (obavy)“.

Špecifické hľadiská

Skúsenosti s prenasledovaním v minulosti: Skutočnosť, že žiadateľ bol predtým objektom prenasledovania alebo vážneho bezprávia, ako taká však neznamená, že hrozí riziko prenasledovania v budúcnosti. Prenasledovanie alebo ohrozenia v minulosti by mohli predstavovať vážne náznaky opodstatnenej obavy. V takomto prípade úradník poverený prípadom bude musieť preukázať, že prenasledovanie sa nebude opakovať, keď sa žiadateľ vráti sa do svojej krajiny.

Okrem toho v závislosti od vnútroštátnych postupov sa môžu vyskytnúť prípady, keď je preukázané, že bezprávie by sa nemalo opakovať, avšak prenasledovanie v minulosti môže byť takého **brutálneho charakteru**, že sa usudzuje, že bezprávie pokračuje. V takejto situácii nemožno očakávať, že by sa žiadateľ vrátil na miesto prenasledovania, pretože návrat by mu mohol spôsobiť rovnako vážnu psychickú nepohodu ako prenasledovanie.

Úradníci poverení prípadom musia pamätať tiež na to, že **neprítomnosť predchádzajúceho prenasledovania na druhej strane neznamená, že neexistuje riziko prenasledovania v budúcnosti**. Obava žiadateľa môže byť opodstatnená nezávisle od jeho vlastných minulých a súčasných skúseností.

Riziko, že sa žiadateľ po návrate stane objektom prenasledovania, by však vždy malo byť individuálnym rizikom.

Postavenie utečenca: Dôvody prenasledovania [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Ženevský dohovor	Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 1A ods. 2	Článok 10	

V Ženevskom dohovore sa uvádza päť dôvodov prenasledovania pre priznanie postavenia utečenca: rasa, náboženstvo, národnosť, príslušnosť k určitej sociálnej skupine alebo zastávanie politického názoru. Tieto dôvody sa navzájom nevylučujú a v danom prípade môže byť relevantný viac než jeden dôvod.

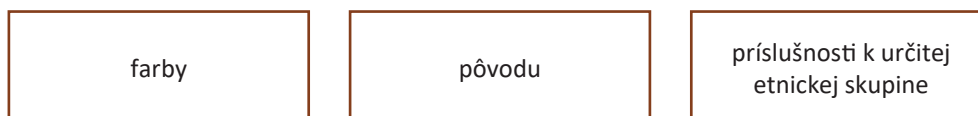
Potrebné je tiež pripomenúť, že dôvodom prenasledovania nemusí byť skutočná charakteristika žiadateľa, môže mu však byť pripisovaná .

Okrem toho všetky uvedené dôvody by sa mohli aktivovať vo vzťahu ku konaniu, ako aj nekonaniu zo strany žiadateľa.

Pri posudzovaní sa nemôže vychádzať z predpokladu, že osoba by sa mohla vyhnúť prenasledovaniu zdržaním sa určitých praktík súvisiacich s týmito dôvodmi, napr. náboženské praktiky, vyjadrenie rodovej identity, sexuálnej orientácie alebo politického názoru.

Rasa [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Podľa kvalifikačnej smernice pojem **rasa** musí zahŕňať najmä úvahy, týkajúce sa :

Farba sa vzťahuje na tradičné vymedzenie rasy, ktoré sa používa v súvislosti s hlavnými skupinami ľudstva podľa fyzikálnych vlastností a vzhľadu.

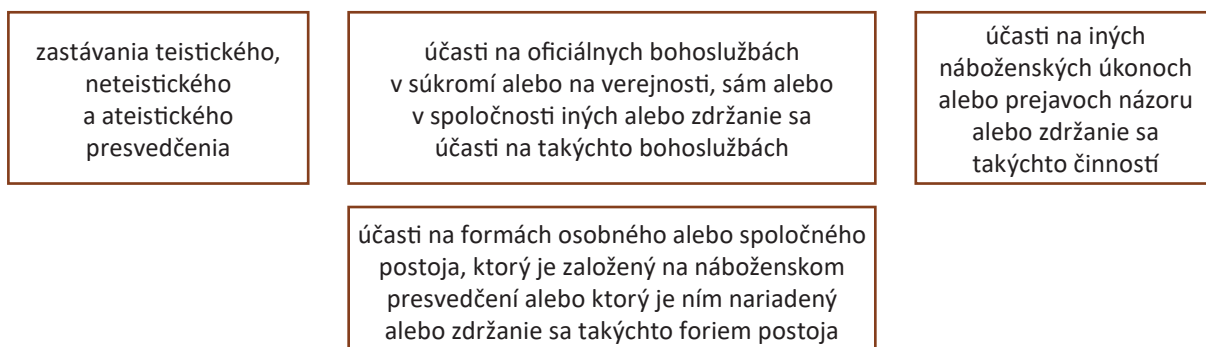
Pôvod sa vzťahuje na skupiny so spoločným pôvodom, ako napr. príslušníci kmeňa, klanu, kasty a určitej hereditárnej komunity.

Neexistuje všeobecne dohodnuté vymedzenie **etickej skupiny**, vo všeobecnosti je však vnímané ako spoločenstvo (vrátane menšinových a/alebo pôvodných obyvateľov) so spoločnými charakteristikami, ako napr. jazyk, náboženstvo, spoločná história, kultúra, zvyky a mravy, spôsob života alebo miesto pobytu.

Etnicita je dôvod, ktorý môže byť posúdený tak v rámci rasy, ako aj národnosti (štátnej príslušnosti) (pozri ďalej pododdiel „ Národnosť (štátna príslušnosť)“).

Náboženstvo [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Podľa kvalifikačnej smernice pojem **náboženstvo** zahŕňa najmä úvahy týkajúce sa:

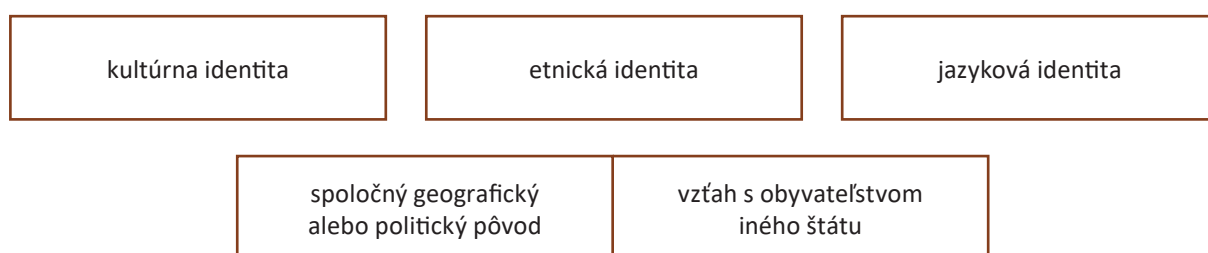
Náboženské dôvody majú široké a flexibilné vymedzenie podľa kvalifikačnej smernice vrátane postoja, ktorý je založený na náboženskom presvedčení alebo je ním nariadený, ktoré sa môžu vzťahovať na každodenné správanie, spôsob života a zvyky a mravy spoločenstva.

Podstatné pri týchto dôvodoch je aj posúdenie práva na nepraktizovanie náboženstva, na ateizmus alebo zmenu náboženstva. K tomu patrí aj možnosť praktizovať náboženstvo verejne, vrátane práva na šírenie viery prostredníctvom obracania na vieru.

Potrebné je však poznamenať, že vykonávanie škodlivých náboženských praktík, ktoré môžu mať vplyv na fyzickú alebo psychickú integritu, nespadá pod ochranu medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a utečeneckého práva.

Národnosť [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Podľa smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu, pojem **národnosť** sa neobmedzuje len na **štátne občianstvo** alebo na jeho neexistenciu, ale zahŕňa predovšetkým **príslušnosť k skupine určenej prvkami, ako sú:**

Z hľadiska etnickej identity sa dôvody národnosti a rasy často prekrývajú (pozri vyššie pododdiel „Rasa“).

Potrebné je poznamenať, že prenasledovanie osoby z dôvodu, že je bez štátnej príslušnosti, sa má posudzovať v rámci tohto dôvodu.

Príslušnosť k určitej sociálnej skupine [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Pojem „určitá sociálna skupina“ sa chápe ako flexibilný výraz, ktorý sa časom môže vyvíjať. Avšak na to, aby sa zachovala integrita Ženevského dohovoru a kvalifikačnej smernice a na zaistenie, aby sa iné dôvody nestali nadbytočnými, tento dôvod nemožno interpretovať ako „všezahŕňajúcu“ kategóriu.

Podľa kvalifikačnej smernice skupina je považovaná za určitú sociálnu skupinu, ak:

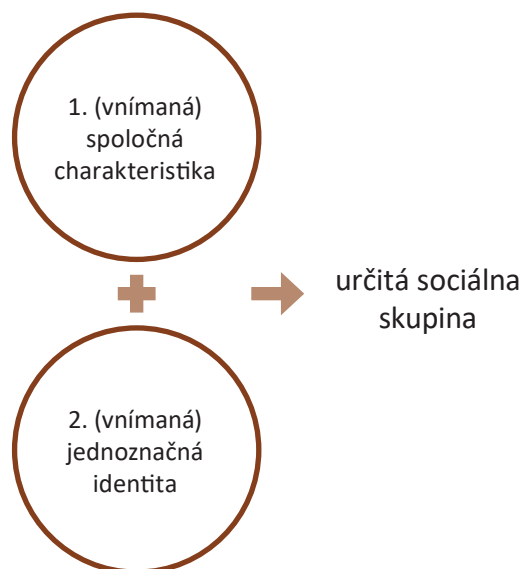
- príslušníci tejto skupiny majú prirodzenú charakteristiku alebo spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť alebo zdieľajú charakteristiku alebo vieru, ktorá je taká základná pre identitu alebo vedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla
- a
- skupina má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti.

Tieto náležitosti sa podrobnejšie vysvetľujú ďalej v texte.

Spoločná charakteristika

Spoločná charakteristika musí byť:

- **prirodzená charakteristika:** spravidla sú to charakteristiky, s ktorými sa osoba narodí (napr. pohlavie a rod), treba však poznamenať, že charakteristiky nemusia byť nemenné alebo nezmeniteľné, alebo

- **spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť:** ako napr. dedičný stav, sociálne alebo vzdelanostné pozadie alebo predchádzajúce skúsenosti, alebo
- charakteristika alebo presvedčenie, ktoré sú také **základné pre identitu alebo vedomie**, že osoba by nemala byť nútená sa jej zriecť.

Samotné prenasledovanie nemôže byť jedinou skutočnosťou, na ktorej je založený obsah „konkrétnej sociálnej skupiny“, pretože by tento dôvod bol tým pozbavený akéhokoľvek zmysluplného obsahu.

Nie je potrebné, aby sa príslušníci skupiny, ktorí majú spoločné charakteristiky, navzájom poznali, boli súdržní alebo aby boli akýmkoľvek spôsobom prepojení. Nezáleží ani na veľkosti skupiny.

Vnímanie jednoznačnej identity

Vnímanie tejto skupiny ako jednoznačnej nemá samo osebe negatívnu konotáciu.

Vnímanie okolitou spoločnosťou môže byť ovplyvnené kultúrou, zvykmi alebo tradíciami. To znamená, že na posúdenie tohto kritéria úradníci poverení prípadom musia náležite zohľadniť príslušné informácie o krajine. Kritérium „jednoznačnej identity“ môže v prípade jednej krajiny byť splnené a v prípade inej nemusí.

Existencia trestného práva, ktoré sa špecificky zameriava na určité osoby, by mohlo podporiť zistenie, že takéto osoby by sa mohli považovať za príslušníkov tvoriacich určitú sociálnu skupinu. Postupy diskriminácie tiež môžu preukazovať, že je splnené kritérium „jednoznačnej identity“.

Špecifické hľadiská

Rodová príslušnosť, rodová identita a sexuálna orientácia

Za účelom vymedzenia určitej sociálnej skupiny je potrebné náležite zohľadniť otázky vyplývajúce z **rodovej príslušnosti žiadateľa vrátane rodovej identity a sexuálnej orientácie**, ktoré môžu súvisieť s určitými právnymi tradíciami a zvykmi a ktorých výsledkom môže byť napríklad mrzačenie pohlavných orgánov, nútená sterilizácia či nútené potraty, a to do tej miery, v akej súvisia s opodstatnenou obavou žiadateľa z prenasledovania.

Sexuálna orientácia/sexuálna identita: vzťahuje sa na schopnosť osoby dosahovať hlbokú emocionálnu, citovú a/alebo sexuálnu náklonnosť a/alebo intímne a sexuálne vzťahy s jednotlivcami odlišného pohlavia, rovnakého pohlavia alebo viac ako jedného pohlavia. Môže byť vnímaná ako kontinuum medzi výhradnou heterosexuálnosťou na jednom konci a výhradnou homosexualitou na druhom konci a bisexualitou v strede. Chápanie sexuálnej orientácie sa značne líši v jednotlivých krajinách a kultúrach.

Sexuálna orientácia je prirodzenou charakteristikou jednotlivca a nepochybne môže byť spoločnou charakteristikou pre vymedzenie určitej sociálnej skupiny.

Potrebné je poznamenať, že sexuálna orientácia sa nemôže chápať ako orientácia zahŕňajúca činy považované za trestné v súlade s vnútroštátnym právom členských štátov.

Rodová identita: sa vzťahuje na schopnosť každej osoby hlboko vnútorne a individuálne pociťovať rod, ktorý môže alebo nemusí zodpovedať pohlaviu určenému pri narodení vrátane osobného vnímania tela (ktoré môže zahŕňať v prípade slobodnej voľby úpravu telesného vzhľadu alebo funkcie zdravotnými, operatívnymi alebo inými prostriedkami) a iných vyjadrení rodu vrátane oblečenia, reči a spôsobov.

Pojem rod ide nad rámec biologického pohlavia osoby. Je to sociálny, kultúrny a psychologický výraz, v prípade ktorého spoločnosti vychádzajú z pohlavia a vzťahuje sa na „role“ predpísané obidvom pohlaviam.

Prenasledovanie na základe rodu, rodovej identity a sexuálnej orientácie často zahŕňa aj nešťátnych aktérov vrátane rodiny žiadateľa.

Ďalšie usmernenie týkajúce sa toho, aké skupiny predstavujú určité sociálne skupiny, môžu existovať na vnútroštátnej úrovni.

Vnútroštátne usmernenie**Politický názor** [späť na kontrolný zoznam]

Podľa kvalifikačnej smernice, pojem **politický názor** musí zahŕňať najmä:

zastávanie určitého názoru, filozofie
alebo presvedčenia...

... v záležitosti spojenej s prípadnými aktérmi
prenasledovania a ich politikami alebo metódami...

... bez ohľadu na to, či tento žiadateľ uplatňoval
tento názor, filozofiu alebo presvedčenie

Dôležitým aspektom definície v zmysle v kvalifikačnej smernice je, že politický názor môže byť dôvodom prenasledovania nielen zo strany štátu, ale aj zo strany neštátnych subjektov. Vymedzenie je širšie, než názor osoby na oficiálnu politiku vlády a môže sa týkať obsahu politik, ako aj metód ich podporovania zo strany akéhokoľvek prípadného aktéra prenasledovania.

Špecifické hľadiská

Vyhýbanie sa vojenskej službe: Osobitným prípadom v rámci politického názoru môže byť vyhýbanie sa vojenskej službe. Aby sa toto mohlo považovať za relevantný dôvod prenasledovania, účasť na vojenskej akcii by mala byť v rozpore so skutočnými politickým, náboženským alebo morálnym presvedčením žiadateľa. Usmernenie pre posúdenie, či potrestanie za takéto vyhýbanie by mohlo alebo nemohlo predstavovať prenasledovanie, je uvedené vyššie v odseku Špecifické hľadiská v pododdieli „Prenasledovanie“.

Štátni zamestnanci: Štátni zamestnanci môžu byť zo strany aktérov prenasledovania považovaní za zástancov politického názoru v prospech vlády.

Skutočnosť opustenia krajiny: V niektorých prípadoch by sa samotná skutočnosť neoprávneného opustenia krajiny alebo neoprávneného pobytu v zahraničí mohla vnímať zo strany orgánov krajiny pôvodu ako zastávanie určitého politického názoru.

Spojitosť (z dôvodov) [späť na kontrolný zoznam]

Ženevský dohovor	Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 1A ods. 2	Článok 9 ods. 3	

Osoba nespĺňa podmienky pre priznanie postavenia utečenca pokiaľ prenasledovanie nesúvisí s jedným (alebo viacerými) z piatich vyššie uvedených dôvodov. Medzi dôvodom a prenasledovaním musí existovať príčinná súvislosť alebo absencia ochrany pred takýmto prenasledovaním.

Takéto spojenie by mohlo byť, napríklad:

- **Súvislosť s činmi prenasledovania:** V tomto prípade obava žiadateľa z prenasledovania súvisí s jeho (skutočným alebo pripisovaným) dôvodom týkajúcim sa rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo politického názoru.
- **Súvislosť s nedostatočnou ochranou:** Existujú prípady, keď k prenasledovaniu môže dochádzať z dôvodov, ktoré sú mimo definície utečenca, ale kde to aktéri ochrany tolerujú, podporujú alebo nezamedzujú na základe jedného z piatich uvedených dôvodov. Požiadavka spojitosti by tak bola splnená vo vzťahu k nedostatočnej ochrane.

Žiadateľ nemusí byť schopný preukázať úmysly alebo motívy prenasledovania zo strany aktéra prenasledovania. Asi by bolo nereálne očakávať, že páchatelia prenasledovania sa jasne identifikujú, priznajú zodpovednosť za svoje činy alebo uvedú svoje motívy. Príslušný úsudok sa však dá vyvodiť na základe okolností.

Špecifické hľadiská

Rozmanité motívy: Môžu existovať iné dôvody, prečo došlo k činu prenasledovania okrem dôvodu rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo politického názoru. Potrebne je poznamenať, že na určenie požadovanej príčinnej súvislosti, činy nemusia byť motivované výlučne jedným z uvedených piatich dôvodov.

Doplnková ochrana [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 2 písm. f)	

Ako už názov napovedá, doplnková ochrana by mala slúžiť ako dodatočná forma medzinárodnej ochrany, ktorá je doplnková k postaveniu utečenca. To znamená, že **doplnková ochrana by sa mala osobe poskytnúť len vtedy, ak nie sú splnené požiadavky na priznanie postavenia utečenca.**

Ako východiskový bod existujú dve skutočnosti, ktoré je potrebné vysvetliť aj v súvislosti s **doplnkovou ochranou**: „reálne riziko“ a vážne bezprávie“.

Reálne riziko

„Reálne riziko“ sa vzťahuje na dôkaznú silu uplatňovanú pri posudzovaní rizík v prípade doplnkovej ochrany. Je to posudzovanie skutočností a interpretuje sa tak, že zodpovedá „**primeranej miere pravdepodobnosti**“ (pozri *Praktickú príručku úradu EASO: Posudzovanie dôkazov*).

Vážne bezprávie

„Vážne bezprávie“ charakterizuje povahu a intenzitu (závažnosť) zasahovania do práv osoby. Aby takéto zasahovanie bolo „vážne“, musí byť dostatočne závažné. Navyše, nemôže to byť žiadny typ ujmy, diskriminácie alebo porušenia práv. V článku 15 kvalifikačnej smernice je rozsah príslušného „vážneho bezprávia“ špecifikovaný týmito ustanoveniami:

Vážne bezprávie pozostáva z:

a) z trestu smrti alebo popravy, alebo

b) z mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo potrestania žiadateľa v krajine pôvodu, alebo

c) vážneho a individuálneho ohrozenia života civilnej osoby alebo osoby z dôvodu všeobecného násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Tieto typy bezprávia sú samé o sebe dostatočne vážne.

Neexistuje hierarchické alebo chronologické poradie jednotlivých ustanovení. Ak sa ukazuje, že by sa mohlo uplatniť viac než jedno z ustanovení článku 15 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu, úradník poverený prípadom by mal uplatniť to, ktoré najviac zodpovedá jednotlivému prípadu. Nedá sa vylúčiť, že v niektorých prípadoch by doplnková ochrana mohla byť právoplatne založená na viac než jednom dôvode.

Trest smrti alebo poprava [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 15 písm. a)	

Trest smrti sám o sebe a za každých okolností sa považuje za vážne bezprávie v zmysle článku 15 kvalifikačnej smernice. Tento trest nemusí byť už uložený. Samotná existencia reálneho rizika, že po návrate môže byť žiadateľovi uložený trest smrti, by sa mohla považovať za dostačujúcu na odôvodnenie potreby doplnkovej ochrany.

Ako z pridania pojmu „poprava“ vyplýva, článok 15 písm. a) zahŕňa aj úmyselné zabitie človeka neštátnymi aktérmi vykonávajúcimi určitý typ úradnej právomoci. Môže zahŕňať aj mimosúdne usmrtenie, musí však byť prítomná náležitosť úmyselného a formalizovaného potrestania.

Špecifické hľadiská

Moratórium na trest smrti: V prípadoch, keď je zavedené moratórium na trest smrti, ale trest smrti ako taký nie je zrušený, stále môže existovať reálne riziko trestu smrti alebo popravy pre žiadateľa.

Ak reálne riziko vykonania trestu smrti nemožno vylúčiť, môže to tiež spôsobovať obavu a nepohodu porovnateľné k vážnemu bezpráviu uvedenému v článku 15 písm. b) kvalifikačnej smernice.

Alternatívy k trestu smrti: Alternatívy k trestu smrti, ako napr. doživotný trest odňatia slobody, najmä tam, kde nie sú žiadne vyhliadky na prepustenie by sa taktiež mali posudzovať vo vzťahu k potenciálnym potrebám ochrany podľa článku 15 písm. b) kvalifikačnej smernice .

Hľadiská vylúčenia: V niektorých prípadoch by trest smrti mohol byť uložený za závažný trestný čin spáchaný žiadateľom alebo za iné činy, na ktoré sa vzťahujú dôvody vylúčenia (článok 12 a 17 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu). Z tohto dôvodu, aj keby boli splnené kritériá stanovené v článku 15 písm. a) smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu, mali by sa preskúmať hľadiská vylúčenia. Pozri [Praktickú príručku úradu EASO: Vylúčenie](#).

Mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo potrestanie [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 15 písm. b)	

Článok 15 písm. b) kvalifikačnej smernice zodpovedá v zásade článku 3 EDLP. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) poskytuje príslušné usmernenie pre posúdenie, či sa zaobchádzanie môže kvalifikovať podľa článku 15 písm. b) kvalifikačnej smernice a jej konceptov:

V judikatúre sa často nerozlišuje jasne medzi mučením a neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním, ale v každom prípade sa vyžaduje, aby v prípade zlého zaobchádzania bola dosiahnutá minimálna úroveň závažnosti.

Posúdenie závisí od všetkých okolností prípadu, napríklad od časového rozsahu zlého zaobchádzania, jeho fyzických a duševných vplyvov a v niektorých prípadoch od rodu, veku a zdravotného stavu osoby. Relevantnými faktormi môže byť aj zámer, pre ktorý bolo takéto zaobchádzanie uložené a úmysel páchatela.

Ak určité zaobchádzanie bolo posúdené ako prenasledovanie, malo by sa posúdiť, či aj úroveň závažnosti požadovaná podľa článku 15 písm. b) kvalifikačnej smernice je oprávnená.

Mučenie

Mučenie je násilná a úmyselná forma krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, s ktorým sa spája osobitná stigmatizácia.

Podľa príslušných medzinárodných dokumentov, ako je napr. [Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu](#) sa pod mučením rozumie:

- ✓ **úmyselné konanie;**
- ✓ ktorým je človeku úmyselne pôsobená **silná bolesť alebo telesné alebo duševné utrpenie;**
- ✓ s **cieľom** získať od človeka podrobeného mučeniu alebo od tretej osoby informácie alebo priznanie, potrestať ho za konanie, ktorého sa dopustil on alebo tretia osoba alebo z ktorého sú podozriví alebo s cieľom zastrašiť alebo prinútiť jeho alebo tretiu osobu alebo z akéhokoľvek iného dôvodu založeného na diskriminácii akéhokoľvek druhu.

Zatiaľ čo v Dohovore proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu sa ďalej vyžaduje, aby čin mučenia bol uložený alebo sa uskutočnil na podnet verejného činiteľa, v kvalifikačnej smernici sa objasňuje, že aktéri vážneho bezprávia môžu byť aj neštátni aktéri (pozri ďalej oddiel „Aktéri prenasledovania a vážneho bezprávia“). Žiadna výnimka sa neuplatňuje, pokiaľ ide o článok 15 písm. b) kvalifikačnej smernice.

Neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie

Pokiaľ ide o rozdiel medzi mučením a neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním, ide skôr o rozdiel v miere než charaktere týchto činov.

Zahŕňajú širokú škálu zlého zaobchádzania, ktoré dosahujú určitý stupeň závažnosti.

Neľudské: znamená zaobchádzanie alebo trestanie, ktoré úmyselne spôsobuje intenzívne psychické alebo fyzické utrpenie (ktoré nedosahuje hranicu mučenia).

Ponižujúce: znamená zaobchádzanie alebo trestanie, ktoré vzbudzuje u obete pocity strachu, úzkosti a menejcennosti, ktoré v nich môže vyvolávať stav poníženia alebo zneváženia.

Potrebné je zdôrazniť, že konkrétny účel nie je potrebný. Posúdenie, či zaobchádzanie alebo trestanie je neľudské alebo ponižujúce, zahŕňa tiež subjektívne hodnotenie osoby, ktorá je obeťou takéhoto zaobchádzania alebo trestania.

Špecifické hľadiská

Nedostupnosť primeranej zdravotnej starostlivosti: Mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie sa musí vykonávať úmyselne. Na základe toho by možné bezprávie, ktorému žiadateľ, ktorý trpí závažným ochorením, mohol byť vystavený, ak by bol vrátený do svojej krajiny pôvodu, by nespádalo pod článok 15 ods. b) kvalifikačnej smernice, pokiaľ by žiadateľ nebol úmyselne pozbavený zdravotnej starostlivosti. A tak, aj keď nedostupnosť primeranej zdravotnej starostlivosti je dôležitým faktorom v súvislosti so zásadou zákazu vyhostenia alebo navrátenia podľa článku 3 EDĽP, nespadá do rozsahu pôsobnosti neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania uvedeného v článku 15 písm. b) kvalifikačnej smernice. Oprávnenie na medzinárodnú ochranu podľa kvalifikačnej smernice si vyžaduje existenciu aktéra vážneho bezprávia.

Stížanie a trestanie bežných trestných činov: Stížanie a trestanie bežných trestných činov by nemalo byť charakterizované ako neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, pokiaľ neexistujú osobitné príťažujúce okolnosti podporujúce predpoklad, že stížanie alebo trestanie bolo hrubo nespravodlivé alebo neprimerané. Pri posúdení by sa malo tiež zohľadniť, či bolo dodržané právo na spravodlivý súdny proces.

Potrebné je uviesť, že neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie môže byť preukázané aj v prípade protiprávneho konania zo strany žiadateľa. Ak je v takomto prípade preukázaná potreba ochrany, ešte stále môže byť relevantné zváženie možnosti vylúčenia. Pozri [Praktickú príručku úradu EASO: Vylúčenie](#).

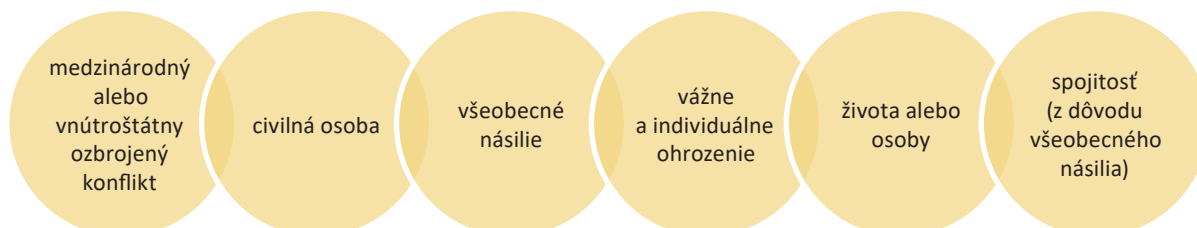
Odňatie slobody: Štát musí zabezpečiť, aby zadržaná osoba bola ubytovaná v podmienkach, ktoré sú v súlade so zásadou rešpektovania ľudskej dôstojnosti. Spôsob a metódy vykonávania takéhoto opatrenia nesmú spôsobovať osobe nepohodu a útrapy takej intenzity, ktorá presahuje nevyhnutnú úroveň utrpenia, ktorá je spojená s odňatím slobody.

Pri posudzovaní podmienok väzby sa môžu zohľadniť napríklad tieto prvky (kumulatívne): počet väznených osôb v obmedzenom priestore, primeranosť hygienických zariadení, kúrenie, osvetlenie, podmienky na spanie, jedlo, oddych a kontakt s vonkajším svetom atď.

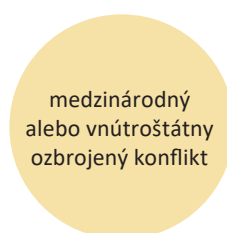
Vážne a individuálne ohrozenie života civilnej osoby alebo osoby z dôvodu všeobecného násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 15 písm. c)	

K náležitostiam, ktoré sa majú preukázať na účely uplatňovania článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice patrí:

Potrebné je preto poznamenať, že uplatňovanie článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice závisí vo veľkej miere od všeobecnej situácie v krajine pôvodu. Z tohto dôvodu posúdenie objektívnych a aktuálnych informácií o krajine pôvodu je zásadným prvkom v tomto smere.

Medzinárodný alebo vnútroštátny ozbrojený konflikt

Ako rozhodol Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) vo veci *Diakité*, definícia „ozbrojený konflikt“ podľa medzinárodného humanitárneho práva sa v súvislosti s článkom 15 písm. c) kvalifikačnej smernice neuplatňuje. Z tohto dôvodu na posúdenie, či (medzinárodný alebo vnútroštátny) „ozbrojený konflikt“ prebieha, nie je nevyhnutné, aby boli splnené kritériá podľa medzinárodného humanitárneho práva.

Na zistenie, či ozbrojený konflikt prebieha v zmysle článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice, postačujú tieto dve náležitosti:

- ✓ dve alebo viaceré ozbrojené skupiny bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú zapojené štátne ozbrojené sily;
- ✓ konfrontácia medzi týmito ozbrojenými skupinami.

Nie je nevyhnutné vykonať samostatné posúdenie intenzity ozbrojených konfrontácií, úrovne organizácie zapojených ozbrojených síl alebo dĺžky trvania konfliktu.

Okrem toho v súvislosti s článkom 15 písm. c) kvalifikačnej rozlišovanie medzi „medzinárodným“ alebo „vnútroštátnym“ ozbrojeným konfliktom nie je potrebné, pretože toto ustanovenie sa uplatňuje rovnako v situáciách medzinárodného, ako aj vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Ozbrojený konflikt môže prebiehať len na častiach územia.

Na kvalifikovanie situácie v určitých krajinách alebo častiach krajín pôvodu ako (medzinárodný a vnútroštátny) ozbrojený konflikt môže existovať usmernenie.

Vnútroštátne usmernenie

Civilná osoba

Nevyhnutným predpokladom, aby osoba mohla využiť ochranu podľa článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice, je že musí byť civilnou osobou, pretože cieľom tohto ustanovenia je poskytnúť ochranu len tým, ktorí sa nezúčastňujú na konflikte. K tomuto patrí prípadné uplatnenie článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice na bývalých bojovníkov, ktorí sa skutočne a natrvalo vzdali ozbrojenej činnosti.

Posúdenie potrieb ochrany sa vykonáva s výhľadom do budúcnosti. Preto hlavnou otázkou je to, či žiadateľ bude po návrate považovaný za civilnú osobu alebo nie. Skutočnosť, že osoba sa zúčastnila na nepriateľských akciách v minulosti, by nemusela nevyhnutne znamenať, že by sa na nich nemal vzťahovať článok 15 písm. c) kvalifikačnej smernice.

Pojem „civilná osoba“ sa preto považuje za výraz, ktorý sa vzťahuje na osobu, ktorá nebude členom žiadnej zo strán v konflikte a nebude sa zúčastňovať na nepriateľských akciách. Pri posudzovaní uplatňovania článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice by v prípade žiadateľa, ktorý sa v minulosti zúčastnil na nepriateľských akciách, napríklad mohlo byť dôležité preskúmať, či jeho účasť bola dobrovoľná alebo pod nátlakom. V prípade bývalých bojovníkov môžu byť relevantné aj možnosti vylúčenia (pozri *Praktickú príručku úradu EASO: Vylúčenie*).

Potrebné je poznamenať, že aktívna účasť na nepriateľských akciách nie je obmedzená na otvorené nosenie zbraní, ale mohla by zahŕňať aj na dôležitú logistickú a/alebo administratívnu podporu poskytovanú bojovníkom.

V prípade pochybností týkajúcich sa civilného postavenia osoby, by sa mal prijať prístup orientovaný na ochranu a osoba by sa mala považovať za civilnú osobu.

Zavedené môže byť vnútroštátne usmernenie týkajúce sa toho, kto by sa mohol kvalifikovať ako civilná alebo necivilná osoba v určitom ozbrojenom konflikte.

Vnútroštátne usmernenie

Všeobecné násilie

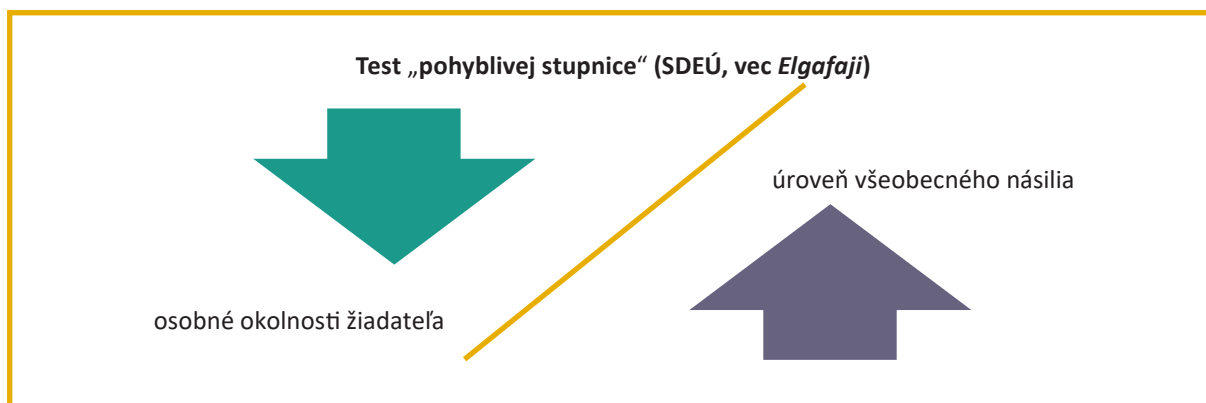
Ako rozhodol Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) vo veci *Elgafaji*, pojem „paušálny“ znamená, že násilie sa „**môže vzťahovať na osoby bez ohľadu na ich osobnú situáciu**“. „Paušálny“ sa preto vzťahuje na charakter násillia a nie na jeho úroveň.

Okrem toho úrovne násillia sa môžu rozlišovať takto:

- I. Územia, kde miera všeobecného násillia dosahuje takú vysokú úroveň, že existujú preukázané dôvody sa domnievať, že civilná osoba, ktorá bude vrátená do príslušnej krajiny alebo prípadne do príslušného regiónu, bude **výlučne na základe svojej prítomnosti** na území tejto krajiny alebo regiónu čeliť reálnemu riziku vážneho ohrozenia uvedeného v článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice a
- II. územia, kde dochádza k všeobecnému násilliu, ktoré však nedosahuje takú vysokú úroveň a vzhľadom na ktoré by sa **ďalšie individuálne skutočnosti** museli odôvodniť.

V prvej kategórii „len samotná prítomnosť“ by sa vo výnimočných prípadoch mohla považovať za dostatočnú a žiadne ďalšie individuálne skutočnosti by nebolo potrebné odôvodniť.

V druhej kategórii, úroveň všeobecného násillia nedosahuje takú vysokú úroveň a len samotná prítomnosť civilnej osoby by automaticky nevedla k reálnemu riziku dostatočnému na uplatnenie článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice. V takých prípadoch, čím vie žiadateľ lepšie preukázať, že je osobitne ovplyvnený faktormi týkajúcimi sa jeho osobných okolností, tým nižšia úroveň násillia sa vyžaduje na účely uplatnenia článku 15 ods. c) kvalifikačnej smernice a čím je vyššia úroveň všeobecného násillia, ku ktorému dochádza, tým nižšia úroveň ďalších faktorov týkajúcich sa osobných okolností žiadateľa sa vyžaduje. Toto sa označuje ako „pohyblivá stupnica“.

Pri určovaní, či všeobecné násillie prebieha v rámci (časti) územia, sa môžu zohľadniť rôzne ukazovatele:

- ✓ počet incidentov vrátane ich frekvencie a hustoty vo vzťahu k miestnemu obyvateľstvu;
- ✓ charakter metód a taktiky vrátane cieľov;
- ✓ počet civilných obetí vrátane tých, ktorí boli zranení;
- ✓ prítomnosť a schopnosť rôznych aktérov v konflikte;
- ✓ geografický rozsah násillia;
- ✓ nútené vysídľovanie obyvateľstva v dôsledku konfliktu.

Zohľadniť sa môže aj ďalší významný vplyv na každodenný život vrátane slobody pohybu, prístupu k základným službám, zdravotnej starostlivosti, vzdelávaniu a situácie vysídlených osôb po ich návrate.

vážne
a individuálne
ohrozenie

Vážne a individuálne ohrozenie

V porovnaní s ustanoveniami podľa článku 15 písm. a) a b) kvalifikačnej smernice sa bezprávie vymedzené v článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice vzťahuje na všeobecnejšie riziko pre žiadateľa. Vyžaduje sa skôr „vážne a individuálne ohrozenie (života civilnej osoby alebo osoby)“ než osobitné činy násillia.

Táto náležitosť z článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice by sa mala posudzovať so zreteľom na „pohyblivú stupnicu“ a možné rozdiely medzi určitými úrovňami násillia.

Existencia takéhoto ohrozenia sa výnimočne môže považovať za preukázanú, ak miera všeobecného násillia charakterizujúca ozbrojený konflikt dosahuje takú vysokú úroveň, že existujú preukázané dôvody sa domnievať, že civilná osoba, ktorá bude vrátená do príslušnej krajiny alebo prípadne do príslušného regiónu, bude výlučne na základe svojej prítomnosti na území tejto krajiny alebo regiónu čeliť reálnemu riziku takéhoto ohrozenia. Ak nie dosiahnutá takáto vysoká úroveň všeobecného násillia, vyžadovali by sa náležitosti individualizácie, ako sa uvádza v znení článku 15 písm. c) kvalifikačnej smernice. V tejto súvislosti v prípade niektorých žiadateľov môže byť väčšia pravdepodobnosť, že sa stanú obeťou všeobecného násillia na základe ich osobných okolností.

Factory ako vek, pohlavie, zdravotný stav a zdravotné postihnutie, chýbajúca rodinná sieť, ekonomická situácia, geografická blízkosť k oblastiam, ktoré sú cieľom násillia, môžu predstavovať relevantné osobné okolnosti, ktoré treba zohľadniť.

života alebo
osoby

Život alebo osoba

Ako rozhodol Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) vo veci *Elgafaji*, článok 15 písm. c) kvalifikačnej smernice má ďalší rozsah pôsobnosti oproti článku 3 EDĽP, a preto sa musí vykladať nezávisle, ale s náležitým zreteľom na ľudské práva, ako sú garantované v Európskom dohovore o ľudských právach (EDĽP).

Bezprávie, ktoré by mohlo mať vplyv na život žiadateľa alebo osoby, nie je obmedzené len na fyzickú ujmu, ale môže zahŕňať aj vážnu psychickú ujmu, ak by bola jasne dôsledkom konfliktu.

spojitosť
(z dôvodu
všeobecného
násilia)

Spojitosť (z dôvodu)

Požiadavka spojitosti („z dôvodu“) sa vzťahuje na príčinnú súvislosť medzi všeobecným násilím a bezprávím (vážne ohrozenie života civilnej osoby alebo osoby).

Výklad príčinnej súvislosti „z dôvodu“ nesmie byť obmedzený len na bezprávie, ktoré je priamo spôsobené všeobecným násilím alebo činmi, ktoré pochádzajú od aktérov konfliktu.

Do určitej miery môže tiež zahŕňať nepriamy vplyv všeobecného násilia v situáciách ozbrojeného konfliktu. Pokiaľ existuje preukázateľné spojenie so všeobecným násilím, pri posudzovaní možno zohľadniť niektoré nepriame vplyvy, napr. rozsiahle kriminálne násilie v dôsledku úplného zrútenia zákona a poriadku, deštrukcie potrebných prostriedkov na prežitie, problémov týkajúcich sa zásobovania potravinami a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Potreby medzinárodnej ochrany vznikajúce na mieste [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Ženevský dohovor	Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 1A ods. 2	Článok 5	

Podmienka, že osoba musí byť mimo svojej krajiny pôvodu, neznamená, že na to, aby osoba bola uznaná za utečenca alebo aby jej bola priznaná doplnková ochrana, žiadateľ musel opustiť svoju krajinu pôvodu z dôvodu opodstatnenej obavy z prenasledovania alebo reálneho rizika vážneho bezprávia. Relevantné okolnosti môžu vzniknúť neskôr a táto situácia sa nazýva „na mieste“.

Situácie na mieste:

<i>Opodstatnená obava z prenasledovania alebo reálne riziko vážneho bezprávia môžu byť založené na udalostiach, ktoré sa uskutočnili odvtedy, ako žiadateľ opustil krajinu pôvodu.</i>	Toto znenie sa týka okolností externých a nezávislých od žiadateľa, ktoré majú priame dôsledky na situáciu žiadateľa a vzbudzujú opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo predstavujú reálne riziko vážneho bezprávia. Tieto udalosti by sa mohli vzťahovať na zásadnú zmenu okolností v krajine pôvodu vrátane zintenzívnenia už existujúcich faktorov od odchodu žiadateľa z krajiny pôvodu. Nie je však podmienkou, aby k týmto udalostiam dochádzalo v krajine pôvodu. Činnosť tretích strán môže mať tiež vplyv na individuálnu situáciu žiadateľa.
--	--

<i>Opodstatnená obava z prenasledovania alebo reálne riziko vážneho bezprávia môže vychádzať z činností, ktoré vykonával žiadateľ odvtedy, ako opustil krajinu pôvodu, najmä ak sa preukáže, že dané činnosti predstavujú vyslovenie určitého presvedčenia a zotrvanie na takomto presvedčení alebo orientácii, ktoré žiadateľ prejavoval už v krajine pôvodu.</i>	<p>Pri riešení situácií <i>na mieste</i> súvisiacich s konaním žiadateľa musia rozhodovači posúdiť, či si aktéri prenasledovania môžu byť vedomí a nepriaznivo naklonení k presvedčeniam alebo aktivitám žiadateľa, tak aby žiadateľ mohol mať opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo aby mohol čeliť reálnemu riziku vážneho bezprávia.</p> <p>Pokiaľ ide o „vyslovenie určitého presvedčenia a zotrvanie na takomto presvedčení alebo orientácii, ktoré žiadateľ prejavoval už v krajine pôvodu“, nevyžaduje sa, aby boli už predtým vyjadrené v krajine pôvodu. Jednoznačne by však toto mohlo pomôcť pri preukazovaní, že presvedčenia a orientácie boli už predtým prejavované.</p>
--	--

Bez toho, aby bol dotknutý Ženevský dohovor, členské štáty môžu rozhodnúť, že žiadateľovi, ktorý podá následnú žiadosť, sa spravidla neprizná postavenie utečenca, ak je riziko prenasledovania založené na okolnostiach, ktoré žiadateľ vytvoril svojím vlastným rozhodnutím od opustenia krajiny pôvodu (článok 5 ods. 3 kvalifikačnej smernice). Cieľom možnosti zaviesť takúto výnimku je zabrániť zneužívaniu režimu medzinárodnej ochrany. Potrebné je však poznamenať, že posúdenie, či je obava žiadateľa opodstatnená, je stále výhľadové a zásada zákazu vyhostenia alebo navrátenia by sa mala v každom prípade dodržať.

Vnútroštátne právne predpisy a usmernenie

--

Aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Ženevský dohovor	Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 1A ods. 2	Článok 6	

K aktérom prenasledovania alebo vážneho bezprávia patrí(-ia):

Štát

- Pojem štát by bolo potrebné zoširoka vysvetliť. Zahŕňa *de jure* a *de facto* orgány a môže sa vzťahovať na všetkých úradníkov vykonávajúcich vládne funkcie bez ohľadu na to, či sa týkajú súdnej, výkonnej alebo legislatívnej vládnej zložky a práce na akejkoľvek úrovni.
- K štátnym aktérom prenasledovania alebo vážneho bezprávia môžu patriť: osoby alebo subjekty oprávnené na výkon vládnej právomoci, súkromné osoby alebo skupiny konajúce pod kontrolou orgánov alebo subjektov oprávnených vykonávať vládnu právomoc alebo štátne orgány konajúce mimo ich zákonnej právomoci.

Strany alebo organizácie kontrolujúce štát alebo podstatnú časť jeho územia

- Pri kontrole územia štátu alebo podstatnej jeho časti by strany alebo organizácie mohli predstavovať *de facto* štátnych aktérov vykonávajúcich prvky vládnej moci v neprítomnosti *de jure* orgánu štátnej správy.
- Deliaci čiara medzi stranami alebo organizáciami kontrolujúcimi štát alebo podstatnú časť jeho územia a neštátnymi aktérmi nie je vždy jasná.

Neštátni aktéri

- Tento pojem zahŕňa všetky neštátne subjekty, ako napr. klany a kmene, povstalecké skupiny, zločincov a rodinných príslušníkov.

Aktéri prenasledovania sú zásadnou skutočnosťou v rozhodovacom procese. Prenasledovanie alebo vážne bezprávie vždy musí nadobúdať formu správania zo strany určitého aktéra.

Ochrana v krajine pôvodu [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Ženevský dohovor	Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 1A ods. 2	Článok 7	

Medzinárodná ochrana je sekundárna k ochrane dostupnej v krajine pôvodu. Z tohto dôvodu posúdenie dostupnosti ochrany v krajine pôvodu je povinným krokom pri analýze potreby medzinárodnej ochrany, ktorú treba uskutočniť, ak úradník poverený prípadom predtým zistil, že existuje reálne riziko prenasledovania alebo vážneho bezprávia v prípade návratu žiadateľa do jeho domovského miesta v krajine pôvodu.

Po prvé, úradník poverený prípadom musí posúdiť, či ochrana bude dostupná v domovskom mieste v krajine pôvodu. Ak takáto ochrana nie je žiadateľovi dostupná, potrebné je preskúmať existenciu inej bezpečnej oblasti v tejto krajine.

Dostupnosť alebo nedostupnosť ochrany nemusí byť spojená s dôvodmi prenasledovania. Obyčajné zlyhanie a neschopnosť dostatočne chrániť preukazuje nedostatočnú ochranu. Motívy alebo diskriminačné dôvody aktérov ochrany nie sú bezpodmienečne nutné. Potrebné je však poznamenať, že v prípadoch, keď nedostatočná ochrana je úmyselná, mohlo by toto znamenať prenasledovanie alebo vážne bezprávie.

V tabuľke nižšie sú zobrazené povinné prvky, ktoré je potrebné zvážiť pri posudzovaní dostupnosti ochrany pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem:

Ochrana v krajine pôvodu		
Aktéri ochrany...	... musia byť...	... poskytnúť ochranu, ktorá je
štát	ochotní	účinná
		
strany alebo organizácie vrátane medzinárodných organizácií, ktoré kontrolujú štát alebo podstatnú časť územia štátu	schopní	nie dočasná
		
		dostupná

Aktéri ochrany [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

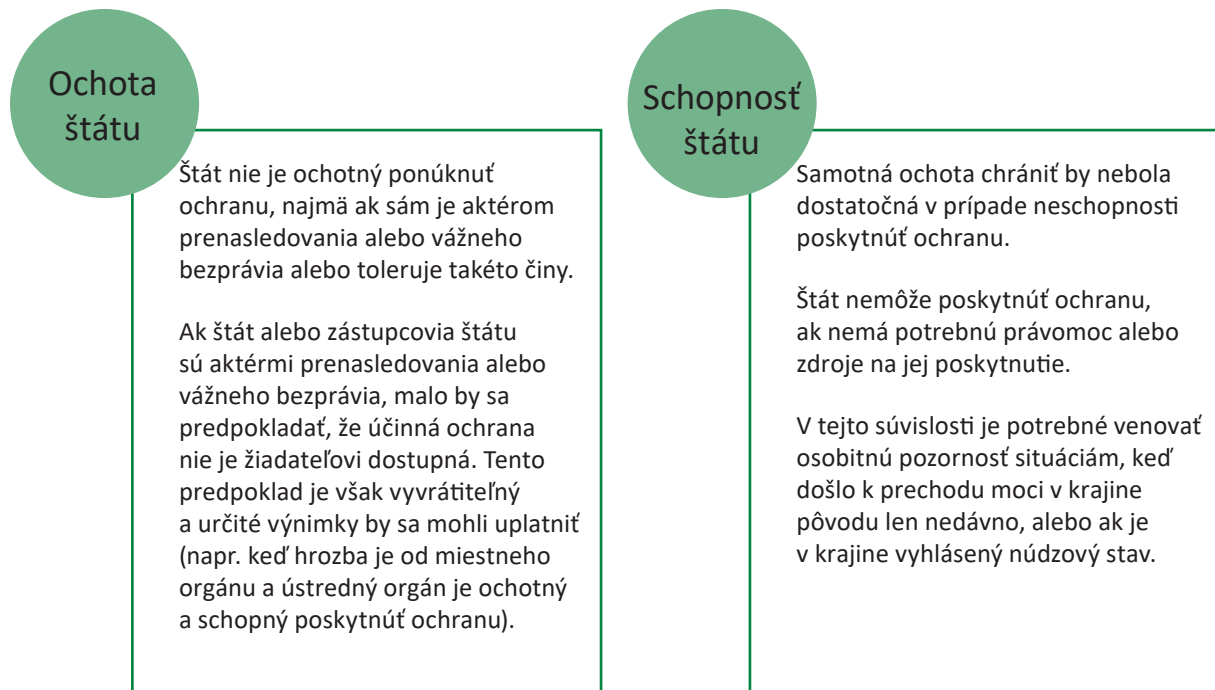
Zoznam aktérov ochrany je **úplný**:

- **Štát**

Štát je spravidla hlavným aktérom ochrany. Zahŕňa každý orgán vykonávajúci zákonodarné, výkonné a justičné alebo akékoľvek iné funkcie a pôsobiace na každej úrovni – centrálnej, federálnej, regionálnej alebo miestnej.

V niektorých prípadoch môžu byť štátnymi právomocami a zodpovednosťou za ochranu poverené súkromné subjekty. K tomuto by malo dochádzať na základe opatrenia prijatého štátom.

Na to, aby sa štát mohol považovať za aktéra ochrany, musí kontrolovať celé územie krajiny pôvodu alebo aspoň jej podstatnú časť. V niektorých prípadoch môžu štátu ako aktérovi ochrany v záujme plnenia jeho ochranej úlohy pomáhať strany a organizácie vrátane medzinárodných organizácií, k tomuto by však malo dochádzať bez toho, aby bola dotknutá kontrola štátu nad územím alebo jeho podstatnou časťou.

Splnené musia byť obidve podmienky. Ochrana nemožno považovať za poskytnutú žiadateľovi v prípade, keď štát je ochotný, ale nie je schopný poskytnúť ochranu, ani vtedy, keď je schopný, ale nie je ochotný ju poskytnúť.

Neschopnosť a/alebo neochota štátu poskytnúť ochranu sa môže vzťahovať na individuálny prípad žiadateľa alebo môže byť všeobecného charakteru, ktorý sa vzťahuje aj na žiadateľa.

- **Strany alebo organizácie vrátane medzinárodných organizácií**

Strany a organizácie sa môžu považovať za aktérov ochrany, ak spĺňajú tieto kumulatívne požiadavky:

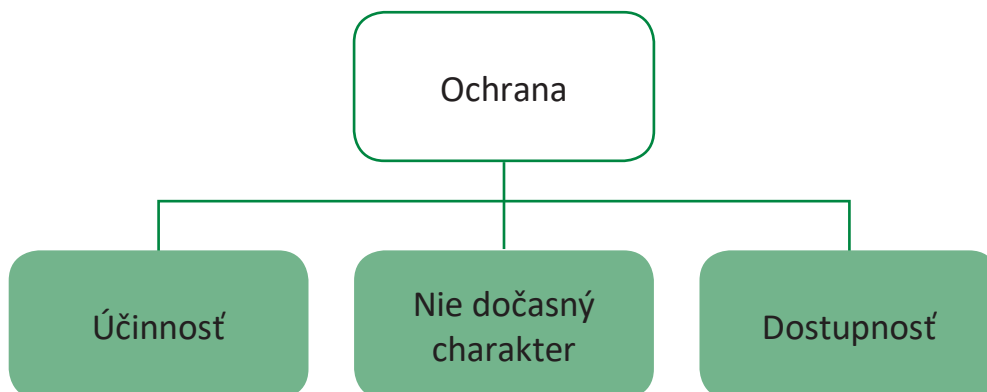

Za účelom posúdenia, či strany alebo organizácie kontrolujú územie štátu alebo jeho podstatnú časť, by sa malo zistiť, či vykonávajú príslušné vládne funkcie. Toto by sa malo posudzovať v súvislosti s ich skutočnou schopnosťou poskytovať ochranu, ktorá je účinná a nie dočasného charakteru.

Ochota a schopnosť strán a organizácií poskytnúť ochranu sa musí posudzovať podľa rovnakých kritérií, ako platia pre ochranu zo strany štátu.

Kvalita ochrany

Ochrana v krajine pôvodu musí spĺňať tri kumulatívne podmienky:

► Účinnosť [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Ochrana sa spravidla poskytuje, keď aktéri ochrany prijímajú primerané opatrenia na zabránenie prenasledovania alebo utrpenia vážneho bezprávia okrem iného fungovaním účinného právneho systému na odhalenie, stíhanie a potrestanie činov predstavujúcich prenasledovanie alebo vážne bezprávie a keď má žiadateľ prístup k takejto ochrane.

Posúdenie, či aktér ochrany prijíma „**primerané opatrenia**“, je praktickým problémom a súvisí s tým, aké opatrenia možno reálne očakávať za účelom zabránenia prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu, ktorých sa žiadateľ obáva. Čo by sa mohlo kvalifikovať ako primerané opatrenia závisí od vážnosti pociťovaného bezprávia. Určité úrovne zlého zaobchádzania sa nedajú vylúčiť ani vtedy, keď sú prijaté primerané opatrenia na zabránenie prenasledovania alebo utrpenia vážneho bezprávia.

Činy prenasledovania alebo činy vážneho bezprávia na základe ich veľkej závažnosti spravidla spadajú do pôsobnosti trestného práva. Samotné odhalenie, stíhanie a potrestanie činov predstavujúcich prenasledovanie alebo vážne bezprávie po tom, ako k nim došlo, nespĺňa požiadavku účinnej ochrany. Aktéri ochrany musia prijať primerané opatrenia na zabránenie takýmto škodlivým činom a na zníženie rizika ich výskytu.

Pri posudzovaní možnosti poskytnutia účinnej ochrany je potrebné zohľadniť také aspekty, ako napr. reputácia krajiny v oblasti dodržiavania ľudských práv, korupcia, dostatok zdrojov, postupy v oblasti presadzovania práva a nezávislosť súdnictva.

► Nie dočasný charakter [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Keďže skúmanie potreby medzinárodnej ochrany je výhľadové, nevyhnutné je posúdenie toho, či ochrana v krajine pôvodu je nedočasného charakteru alebo nie.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať posúdeniu tejto skutočnosti vo vzťahu k ochrane poskytovanej stranami alebo organizáciami, vrátane medzinárodných organizácií kontrolujúcich štát alebo podstatnú časť územia štátu so zreteľom na to, že ich kontrola bude za bežných okolností len dočasného charakteru.

► Dostupnosť [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Prístup žiadateľa k ochrane v krajine pôvodu sa musí posúdiť so zreteľom tak na právne, ako aj praktické prekážky. Tieto prekážky sa môžu vzťahovať na osobnú situáciu žiadateľa, na diskrimináciu, kultúrne bariéry, postavenie aktéra prenasledovania alebo vážneho bezprávia atď.

Ak aktérom prenasledovania alebo vážneho bezprávia je štát, dá sa predpokladať, že ochrana nie je dostupná. Súvisí to s požiadavkou na ochotu zo strany štátu.

Na účely konštatovania, že ochrana nie je dostupná, by sa malo preukázať, že:

- žiadateľ sa neúspešne uchádzal o ochranu zo strany príslušných orgánov v krajine pôvodu, alebo
- žiadateľ by nezískal ochranu, keby o ňu požiadal, napr. v prípade, keď ochrana vo všeobecnosti nie je dostupná, alebo keby takáto žiadosť bola bezvýsledná alebo dokonca nebezpečná.

Vyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy v krajine pôvodu však nie je podmienkou pre potvrdenie nedostatočného prístupu k ochrane pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem. Náležitá pozornosť sa musí venovať osobným okolnostiam žiadateľa, najmä v prípade, keď sa stretol so zlým zaobchádzaním zo strany aktéra ochrany, alebo aktér ochrany nedokázal predtým ochrániť žiadateľa pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem.

Alternatíva vnútroštátnej ochrany [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Ženevský dohovor	Kvalifikačná smernica	Vnútroštátne právne predpisy
Článok 1A ods. 2	Článok 8	

Ak ochrana nie je dostupná v domovskom mieste v krajine pôvodu, potrebné je preskúmať existenciu inej bezpečnej časti v tejto krajine.

Na základe toho môže rozhodovač rozhodnúť o tom, že žiadateľ nepotrebuje medzinárodnú ochranu, ak v časti krajiny pôvodu žiadateľ nemá opodstatnenú obavu z prenasledovania a neexistuje tam reálne riziko utrpenia vážneho bezprávia, alebo tam má prístup k ochrane pred prenasledovaním a vážnym bezpráviem.

Je povinnosťou rozhodovača preukázať, že vnútroštátna ochrana je dostupná v určitej oblasti v krajine pôvodu. Rozhodovač musí túto oblasť identifikovať.

Na určenie dostupnosti vnútroštátnej ochrany v **určitej časti** krajiny pôvodu žiadateľa, musia byť splnené tri kumulatívne kritériá:

Táto časť krajiny je pre žiadateľa **bezpečná**.

Žiadateľ má **prístup** do tejto časti krajiny.

Predpoklad **reálnej možnosti usadenia** žiadateľa v tejto časti.

Neexistuje požiadavka, aby žiadateľ pred požiadaním o medzinárodnú ochranu vyčerpal možnosti na získanie ochrany v inej časti krajiny pôvodu. Posúdenie sa sústreďuje na to, či takáto alternatíva je dostupná v čase prijatia rozhodnutia.

► **Bezpečnosť v časti krajiny pôvodu** [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Oblasť je bezpečná pre žiadateľa buď preto, že tam nemá opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo vážneho bezprávia, alebo preto, že v tejto časti krajiny má prístup k ochrane pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem.

<p>Nepřítomnost přenasledovania alebo vážneho bezprávia</p>	<ul style="list-style-type: none"> nepřítomnost počiatocného přenasledovania alebo vážneho bezprávia, ktoré sa začalo v domovskom mieste: v tejto súvislosti sa musí preskúmať dosah aktérov přenasledovania alebo vážneho bezprávia <p style="text-align: center;">a</p> <ul style="list-style-type: none"> žiadne prípadné nové formy přenasledovania alebo vážneho bezprávia. <p>Ak štát je aktérom přenasledovania alebo vážneho bezprávia, spravidla v krajine pôvodu nebude existovať bezpečná oblasť, keďže vo všeobecnosti štát má právomoc na celom svojom území.</p>
<p>alebo</p>	
<p>Dostupnosť ochrany pred přenasledovaním alebo vážnym bezpráviem</p>	<p>Ochrana v posudzovanej oblasti musí spĺňať rovnaké povinné náležitosti ako tie, ktoré sa vyžadujú na ochranu pred přenasledovaním alebo vážnym bezpráviem v domovskom mieste v krajine pôvodu (pozri pododdiel „Kvalita ochrany“).</p> <p>Ak aktérom přenasledovania alebo vážneho bezprávia je štát, existuje predpoklad, že účinná ochrana nie je žiadateľovi dostupná, keďže vo všeobecnosti štát má právomoc na celom svojom území.</p> <p>Ak sa přenasledovanie alebo vážne bezprávie konané neštátnymi aktérmi štátom prehliada alebo toleruje, potrebné je v oblasti posudzovanej na alternatívu vnútroštátnej ochrany preskúmať vplyv neštátnych aktérov.</p>

► **Prístup do časti krajiny pôvodu** [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Na posúdenie, či alternatíva vnútroštátnej ochrany je dostupná v krajine pôvodu žiadateľa, nestačí, aby rozhodovateľ len identifikoval bezpečnú časť v krajine. Žiadateľ musí byť schopný bezpečne a legálne vycestovať do tejto časti krajiny a získať k nej prístup.

- Bezpečná cesta** – existuje bezpečná trasa, ktorou žiadateľ môže prakticky bez zbytočných ťažkostí cestovať, aby sa dostal so bezpečnej oblasti v krajine pôvodu bez vážnejších rizík.
- Legálna cesta** – neexistujú žiadne právne prekážky, ktoré bránia žiadateľovi cestovať do bezpečnej oblasti.
- Konkrétne, ak žiadateľ musí prejsť cez tretiu krajinu, aby sa mohol dostať do bezpečnej oblasti, musí byť schopný túto cestu legálne absolvovať.
- Získanie prístupu** – žiadateľovi je umožnený prístup do bezpečnej oblasti zo strany aktéra/aktérov, ktorí ju kontrolujú.

► **Reálnosť, že sa žiadateľ bude môcť usídlieť v časti krajiny pôvodu** [\[späť na kontrolný zoznam\]](#)

Test reálnosti spočíva v **prístupe založenom na právach**. Zaručené by mali byť predovšetkým základné potreby vrátane *okrem iného* potravín, prístrešia a hygieny. Náležitá pozornosť sa okrem toho musí venovať možnosti, aby osoba vedela zabezpečiť živobytie pre seba a svoju rodinu, základnú zdravotnú starostlivosť a vzdelávanie detí.

Pri posudzovaní, či je pre žiadateľa reálne sa usídlieť v tejto časti krajiny, by sa mali zohľadniť individuálne okolnosti žiadateľa, ako napríklad vek, pohlavie, zdravotný stav, sociálne a vzdelanostné pozadie, rodinné a sociálne väzby, jazyk, rodová identita a sexuálna orientácia atď.

Vnútroštátne usmernenie:

Neochota využiť ochranu krajiny pôvodu

Ak ochrana je dostupná v krajine pôvodu, môžu sa vyskytnúť prípady, že žiadateľ nebude ochotný využiť takúto ochranu z oprávnených dôvodov.

Neochota žiadateľa využiť ochranu krajiny pôvodu (vrátane ochrany dostupnej v inej bezpečnej časti krajiny pôvodu) musí byť spojená s obavou z prenasledovania alebo vážneho bezprávia.

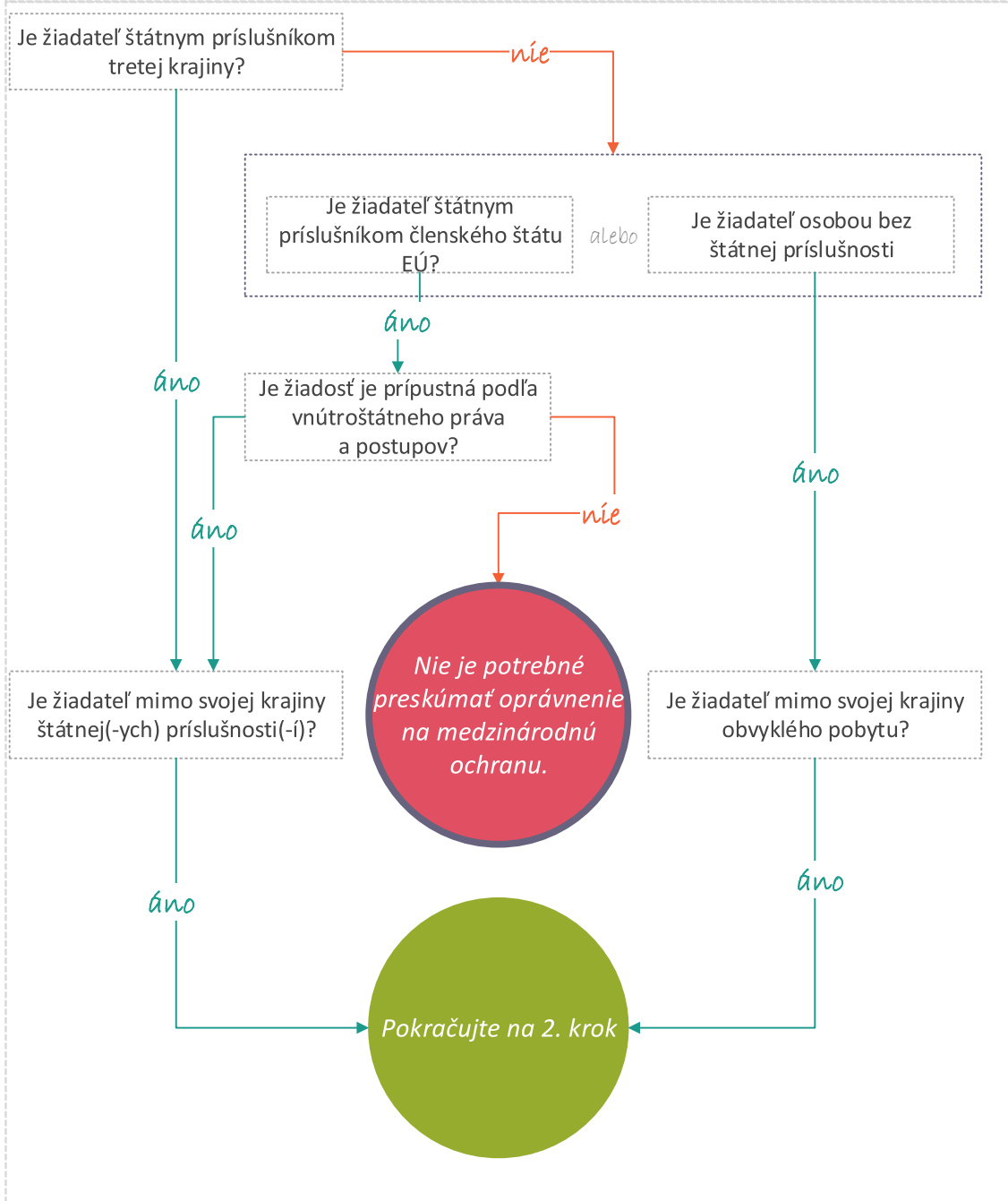
Skúsenosti z traumatických udalostí a ich trvalé následky by mohli predstavovať pádne dôvody neochoty žiadateľa využiť ochranu krajiny pôvodu.

POSTUPOVÉ DIAGRAMY

- ▶ *vizuálna podrobná príručka pre rozhodovača pri posudzovaní individuálnej žiadosti o medzinárodnú ochranu*

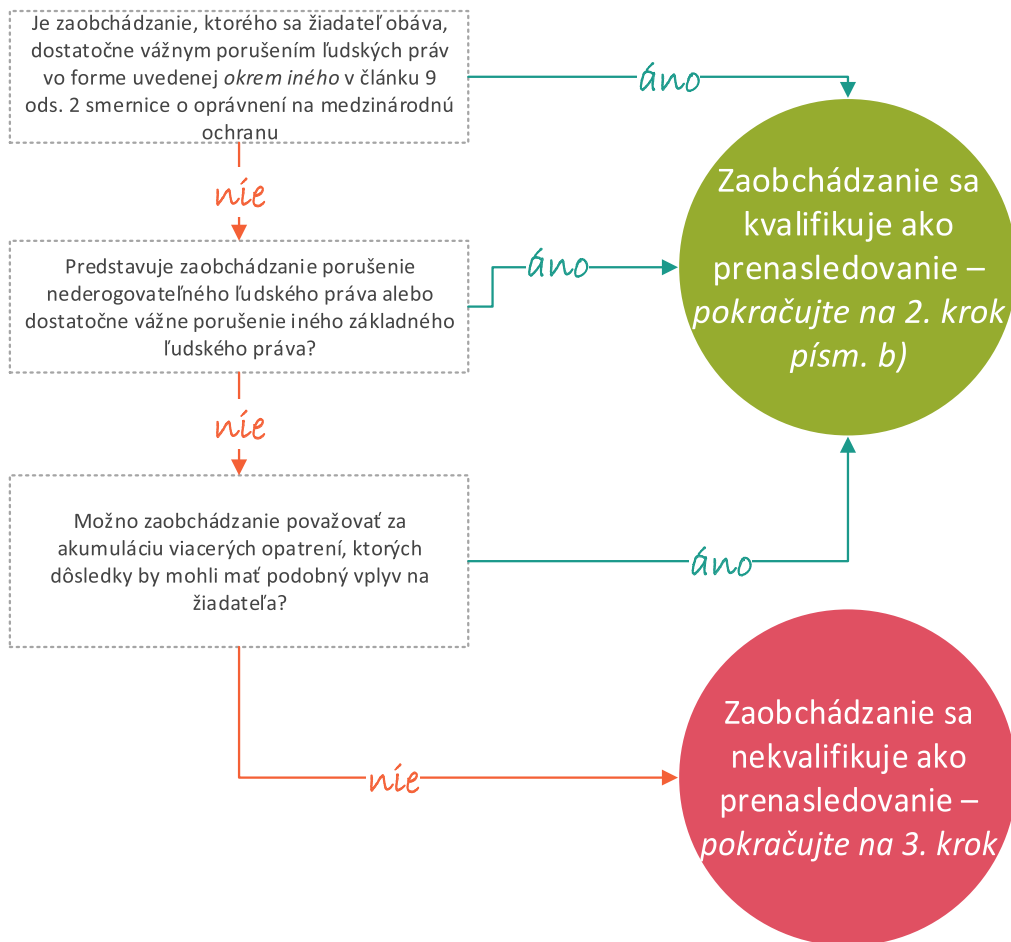
1

Predbežné posúdenia: osobná a územná pôsobnosť

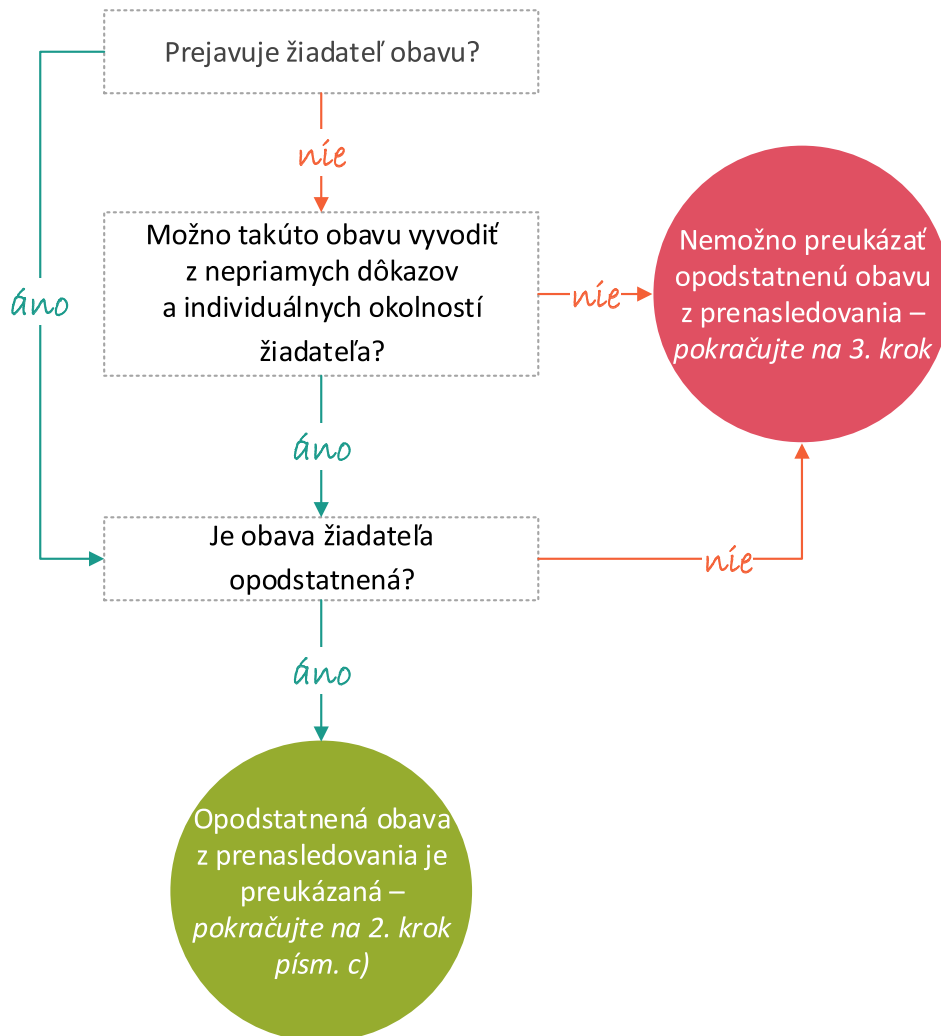
2a

Prenasledovanie

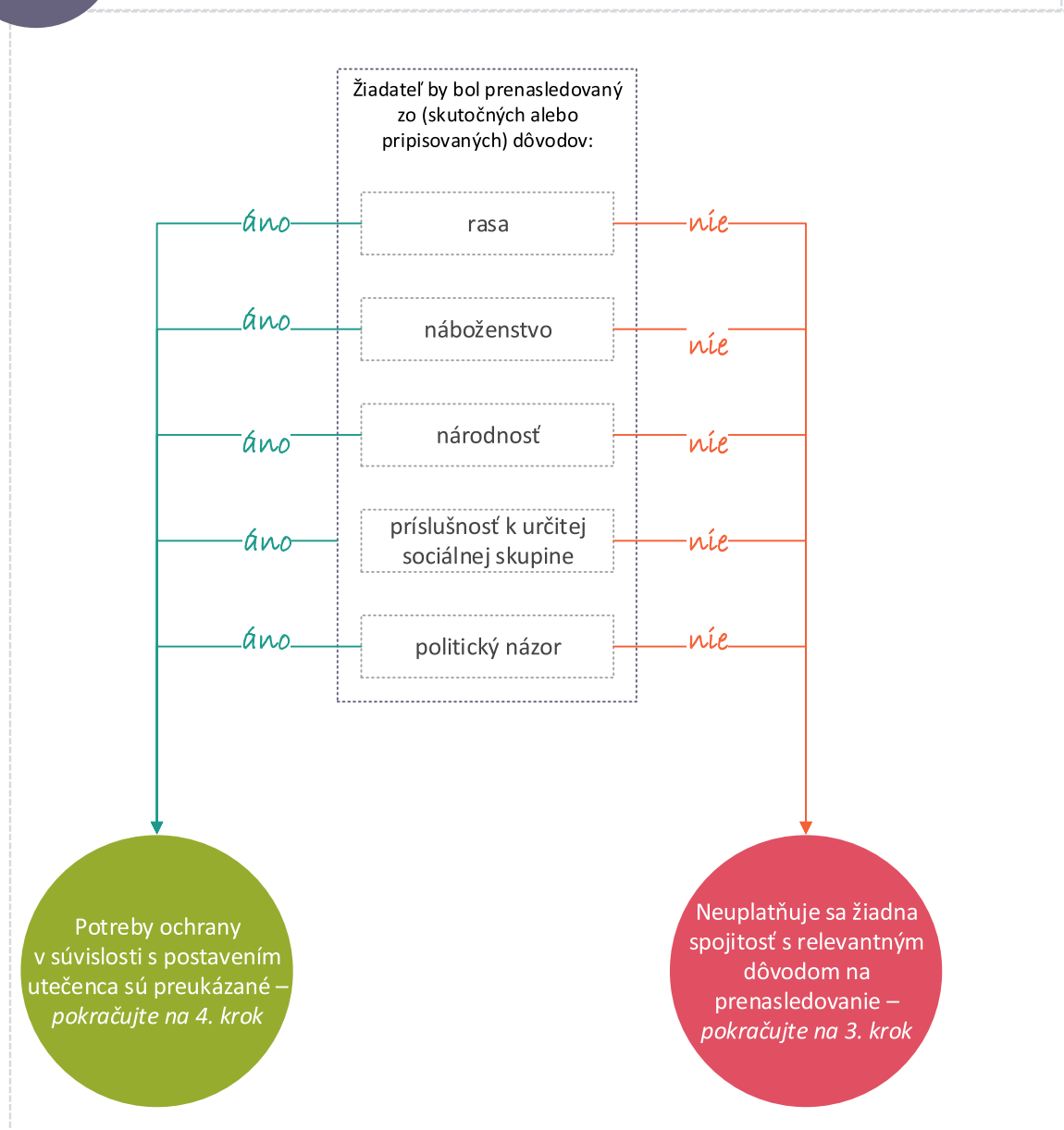
2b

Opodstatnená obava

2c

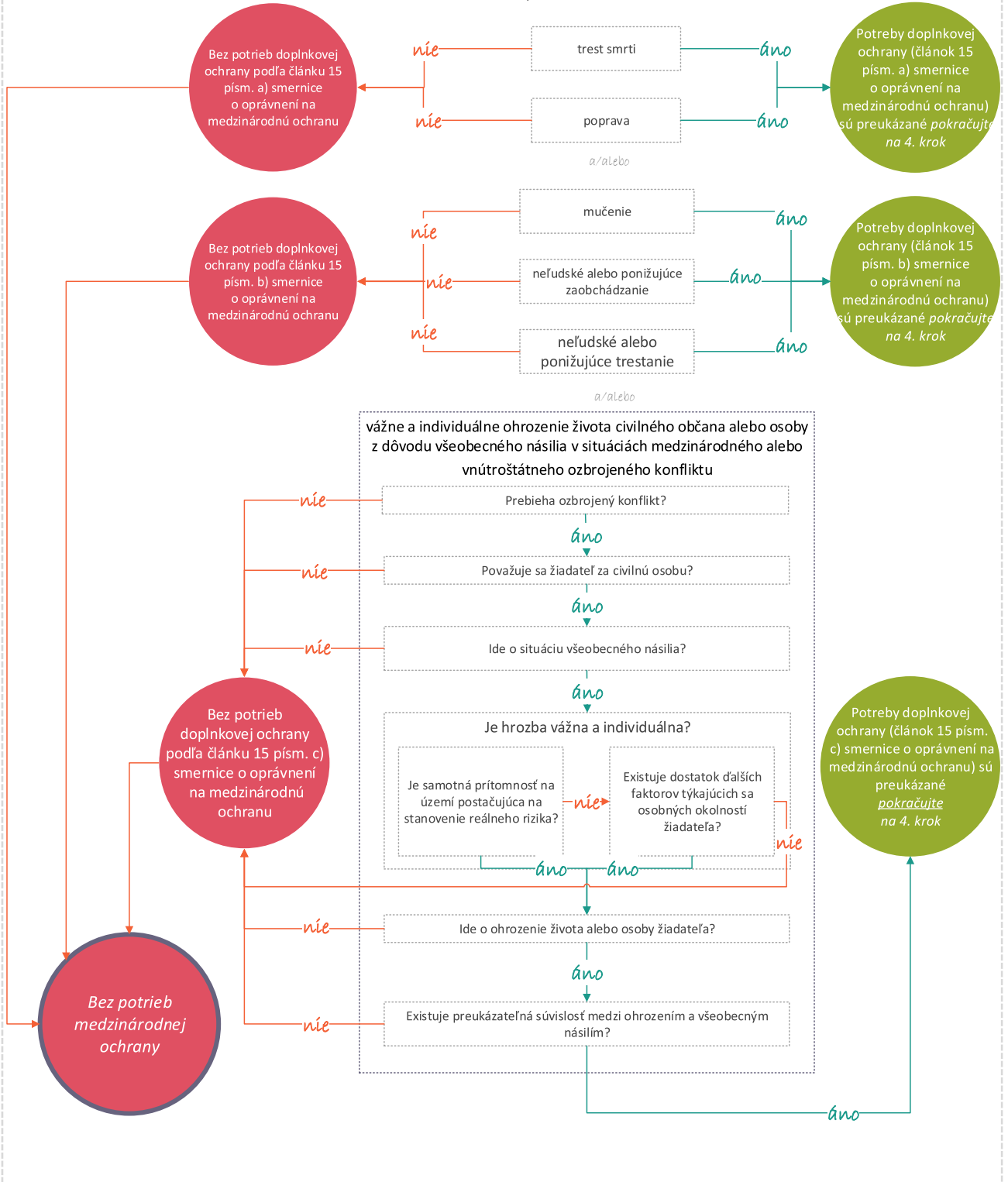
Dôvod prenasledovania

3

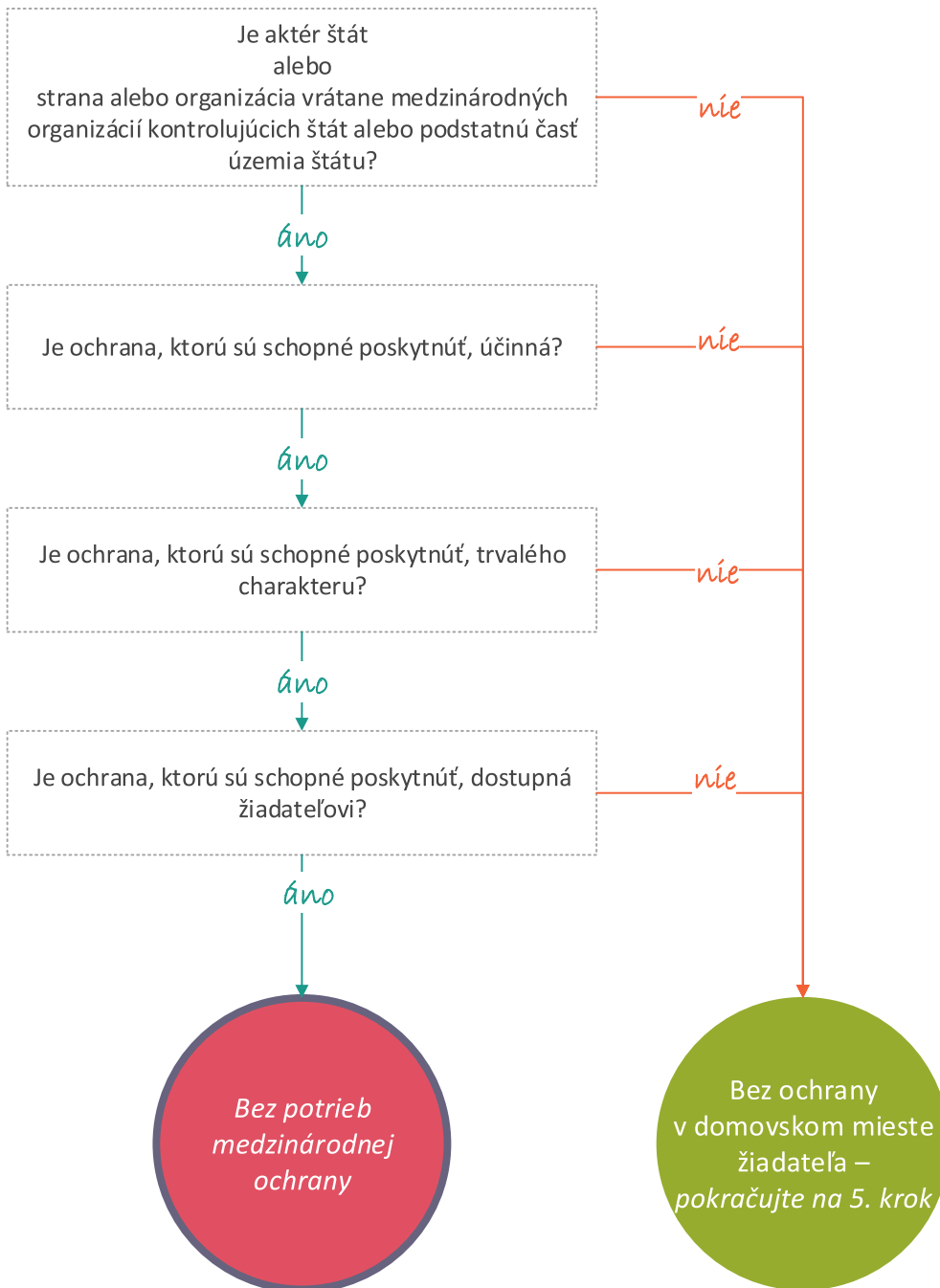
Doplnková ochrana

Existuje primeraná miera pravdepodobnosti, že žiadateľ bude čeliť niektorému z nasledujúcich typov vážneho bezprávia?

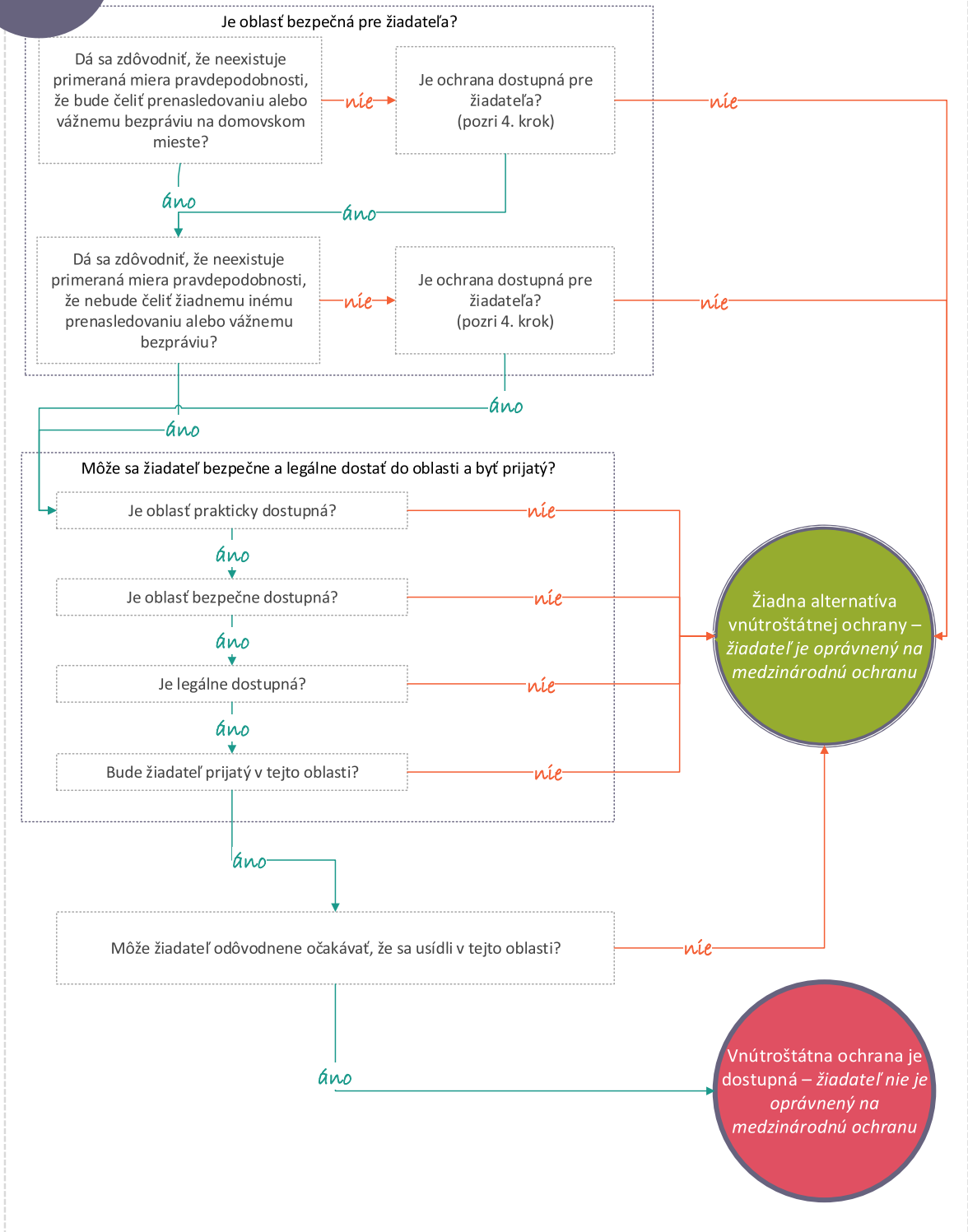
4

Ochrana v krajine pôvodu

5

Alternatíva vnútroštátnej ochrany

ODKAZY

- ▶ *odkazy na právne predpisy, príslušnú judikatúru a ďalšie zdroje*
- ▶ *použite voľné miesta určené na poznámky na pridanie vnútroštátnych právnych predpisov a judikatúry*

Užitočné odkazy

- ✓ **Smernica o konaniach o azyle** – Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany
- ✓ **SDEÚ** – Súdny dvor Európskej únie
- ✓ **EDĽP** – Európsky dohovor o ľudských právach
- ✓ **ESĽP** – Európsky súd pre ľudské práva
- ✓ **Ženevský dohovor** – Ženevský dohovor z roku 1951 a Protokol z roku 1967 týkajúci sa právneho postavenia utečencov
- ✓ **MSD** – Medzinárodný súdny dvor
- ✓ **Kvalifikačná smernica** – Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany.

Ďalšie zdroje

Príručka a usmernenia UNHCR o postupoch a kritériách pri priznávaní štatútu utečenca podľa dohovoru z roku 1951 a Protokolu z roku 1967 o štatúte utečencov, iné usmerňujúce, politické dokumenty a závery UNHCR a stáleho výboru ExCom sa uvádzajú [tu](#).

Právne odkazy a príslušná judikatúra

Tento prehľad právnych odkazov a judikatúry nepredstavuje úplný referenčný nástroj. Jeho cieľom je len poskytnúť úradníkovi poverenému prípadom praktické usmernenie s odkazmi na niektoré najvýznamnejšie ustanovenia a judikatúru.

Ďalej uvedené odkazy sú usporiadané podľa tém. Pre ľahšiu orientáciu, kde je to možné, judikatúra a ďalšie právne nástroje sú hypertextovo prepojené na odkazy.

Všeobecné zásady

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 1A ods. 2 Ženevského dohovoru	✓ SDEÚ, <i>H.N/Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General</i> , vec C-604/12, rozsudok z 8. mája 2014, EU:C:2014:302, bod 35 (prednosť postavenia utečenca)
Článok 2 písm. d), f) kvalifikačnej smernice	✓ SDEÚ, <i>MM/Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General</i> , vec C-277/11, rozsudok z 22. novembra 2012, EU:C:2012:744, bod 64 (fázy rozhodovacieho procesu)
Článok 4 ods. 3 kvalifikačnej smernice	
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Osobná a územná pôsobnosť

Právne odkazy	Judikatúra
<p>Protokol z roku 1967 k Ženevskému dohovoru z roku 1951 o právnom postavení utečencov</p> <p>Článok 2 písm. d), f) kvalifikačnej smernice</p> <p>Dohovor o postavení osôb bez štátnej príslušnosti, 360 UNTS 117, 28. septembra 1954</p> <p>Protokol (č. 24) o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie</p>	<p>✓ MSD, <i>Nottebohm (Lichtenštajnsko/ Guatemala)</i>, rozsudok zo 6. apríla 1955, druhá fáza, Správy MSD 1955, strany 23 – 24 (pridelenie štátneho občianstva)</p> <p>✓ SDEÚ, <i>X a X/État belge</i>, vec C-638/16 PPU, rozsudok zo 7. marca 2017, ECLI:EU:C:2017:173, body 49 a 51 (územná pôsobnosť smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu)</p>
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Postavenie utečenca: opodstatnená obava z prenasledovania

Právne odkazy	Judikatúra
<p>Článok 1A ods. 2 Ženevského dohovoru</p> <p>Článok 9 kvalifikačnej smernice</p> <p>Článok 4 ods. 4 kvalifikačnej smernice</p> <p>Všeobecná deklarácia ľudských práv, Valné zhromaždenie OSN, Rezolúcia 217 (III), 10. decembra 1948</p> <p>Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach („ICCPR“), 999 UNTS 171, 16. decembra 1966</p> <p>Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie, 660 UNTS 195, 7. marca 1966</p> <p>Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, 1249 UNTS 13, 18. decembra 1979</p> <p>Dohovor o právach dieťaťa, 1577 UNTS 3, 20. novembra 1989</p>	<p>✓ SDEÚ, <i>Andre Lawrence Shepherd/Bundesrepublik Deutschland</i>, vec C-472/13, rozsudok z 26. februára 2015, ECLI:EU:C:2015:117, body 25 – 26 (individuálne posúdenie prenasledovania), body 46, 49 a 52 – 56 (vojenská dezercia)</p> <p>✓ SDEÚ, <i>Bundesrepublik Deutschland/Y a Z</i>, spojené veci C-71/11 a C-99/11, rozsudok z 5. septembra 2012, Veľká komora, ECLI:EU:C:2012:518, bod 57, body 60 – 67 (závažnosť zásahu do práva na slobodu náboženského vyznania), bod 72 (dostatočná závažnosť na kvalifikovanie ako prenasledovanie), body 78 – 80 (opodstatnenosť)</p> <p>✓ SDEÚ, <i>Minister voor Immigratie en Asiel/X a Y a Z/Minister voor Immigratie en Asiel</i>, spojené veci C-199/12 až C-201/12 rozsudok zo 7. novembra 2013 ECLI:EU:C:2013:720, body 53-61 (dostatočne vážne na kvalifikovanie ako prenasledovanie, kriminalizácia homosexuálnych činov), body 63 – 64 (v minulosti prenasledovaní) body 73 – 76 (opodstatnenosť)</p>

Právne odkazy	Judikatúra
<p>Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, 25. mája 2000</p> <p>Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, 25. mája 2000</p> <p>Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím, 2515 UNTS 3, 13. decembra 2006</p> <p>Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach z roku 1966 („ICESCR“), 993 UNTS 3, 16. decembra 1966</p> <p>Európska sociálna charta z roku 1961, ETS č. 35, 18. októbra 1961 a revidovaná Európska sociálna charta, ETS č. 163, 3. mája 1996</p>	
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Dôvody prenasledovania: rasa

Právne odkazy	Judikatúra
<p>Článok 1A ods. 2 Ženevského dohovoru</p> <p>Článok 10 ods. 1 písm. a) kvalifikačnej smernice</p> <p>Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie, 660 UNTS 195, 7. marca 1966</p>	<p>✓ ESĽP, <i>Khamrakulov proti Rusku</i>, Sťažnosť č. 68894/13, 16. apríla 2015, body 66 a 67 (prenasledovanie na základe etnického pôvodu)</p> <p>✓ ESĽP, <i>A.A. proti Francúzsku</i>, Sťažnosť č. 18039/11, 15. apríla 2015, bod 58 (prenasledovanie na základe etnického pôvodu)</p> <p>✓ ESĽP, <i>A.F. proti Francúzsko</i>, Sťažnosť č. 80086/13, rozsudok z 15. apríla 2015, body 50 – 52 (prenasledovanie na základe etnického pôvodu)</p> <p>✓ ESĽP, <i>S.H. proti Spojenému kráľovstvu</i>, Sťažnosť č. 19956/06, rozsudok z 15. júna 2010, bod 70 (rasová diskriminácia)</p> <p>✓ ESĽP <i>Salah Sheekh proti Holandsku</i>, Sťažnosť č. 1948/04, rozsudok z 11. januára 2007, bod 148 (etnická menšina)</p> <p>✓ ESĽP, <i>Cyprus proti Turecku</i>, Sťažnosť č. 25781/94, rozsudok z 10. mája 2001, Veľká komora, bod 306 (rasová diskriminácia)</p>
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Dôvody prenasledovania: náboženstvo

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 1A ods. 2 Ženevského dohovoru	✓ SDEÚ, <i>Bundesrepublik Deutschland/Y a Z</i> , spojené veci C-71/11 a C-99/11, rozsudok z 5. septembra 2012, Veľká komora, Y a Z, ECLI:EU:C:2012:518, bod 80 (<i>nemožno očakávať, že sa žiadateľ vzdá náboženských praktík</i>)
Článok 17 ods. 10 písm. b) kvalifikačnej smernice	✓ ESĽP, <i>F.G. proti Švédsku</i> , Sťažnosť č. 43611/11, rozsudok z 23. marca 2016, body 123 – 124 (<i>náboženská konverzia</i>) ✓ ESĽP, <i>M.K.N. proti Švédsku</i> , Sťažnosť č. 72413/10, rozsudok z 27. júna 2013, body 32 – 44 (<i>náboženská príslušnosť</i>)
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Dôvody prenasledovania: národnosť

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 1A ods. 2 Ženevského dohovoru	
Článok 10 písm. c) kvalifikačnej smernice	
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Dôvody prenasledovania: príslušnosť k určitej sociálnej skupine

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 1A ods. 2 Ženevského dohovoru	✓ SDEÚ, <i>Minister voor Immigratie en Asiel/X a Y a Z/Minister voor Immigratie en Asiel</i> , spojené veci C-199/12 až C-201/12 rozsudok zo 7. novembra 2013 ECLI:EU:C:2013:720, body 45 – 49 (<i>vymedzenie určitej sociálnej skupiny</i>); body 53 – 61 (<i>kriminalizácia homosexuálnych činov</i>), body 70 – 76 (<i>nemôže sa očakávať, že žiadateľ bude skrývať homosexualitu alebo bude zdržanlivý v prejavovaní svojej sexuálnej orientácie</i>).
Článok 10 písm. d) kvalifikačnej smernice	
Odôvodnenie 30 kvalifikačnej smernice	
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Dôvody prenasledovania: politický názor

Právne odkazy	
Článok 1A ods. 2 Ženevského dohovoru	
Článok 10 písm. d) kvalifikačnej smernice	
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Spojitosť (z dôvodov)

Právne odkazy	
Článok 1A ods. 2 Ženevského dohovoru	
Článok 9 ods. 3 kvalifikačnej smernice	
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Doplnková ochrana: reálne riziko vážneho bezprávia

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 2 písm. f) kvalifikačnej smernice	<ul style="list-style-type: none"> ✓ SDEÚ, <i>Meki Elgafaji a Noor Elgafaji proti Staatssecretaris van Justitie</i>, vec C-465/07, rozsudok zo 17. februára 2009, ECLI: EU:C:2009:94, bod 40 (vážne bezprávie v minulosti) ✓ ESĽP, <i>F.G. proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 43611/11, rozsudok z 23. marca 2016, body 115 (posúdenie reálneho rizika) ✓ ESĽP, <i>Auad proti Bulharsku</i>, Sťažnosť č. 46390/10, rozsudok z 11. októbra 2011, bod 99 písm. c) (posúdenie reálneho rizika) ✓ ESĽP, <i>Saadi proti Taliansku</i>, Sťažnosť č. 37201/06, rozsudok z 28. februára 2008, bod 130 (posúdenie reálneho rizika); bod 140 (dôkazná sila) ✓ ESĽP, <i>Vilvarajah a iní proti Spojenému kráľovstvu</i>, 45/1990/236/302-306, rozsudok z 26. septembra 1991, bod 111 (dôkazná sila)
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Doplnková ochrana: trest smrti alebo poprava

Právne odkazy	Judikatúra
<p>Článok 15 písm. a) kvalifikačnej smernice</p> <p>Článok 2 EDĽP</p> <p>Protokol č. 6 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd týkajúci sa zrušenia trestu smrti</p> <p>Protokol č. 13 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, týkajúci sa zrušenia trestu smrti za každých okolností</p>	<p>✓ ESĽP, <i>Al-Saadoon a Mufdhi proti Spojenému kráľovstvu</i>, Sťažnosť č. 61498/08, rozsudok z 2. marca 2010, bod 115 (trest smrti – cely smrti)</p> <p>✓ ESĽP, <i>Ilascu a iní proti Moldavsku a Rusku</i>, Sťažnosť č. 48787/99, rozsudok z 8. júla 2004, body 429 – 433 (trest smrti – cely smrti)</p> <p>✓ ESĽP, <i>Soering proti Spojenému kráľovstvu</i>, 1/1989/161/217, 7. júla 1989, bod 111 (cely smrti)</p>
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Doplnková ochrana: mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest

Právne odkazy	Judikatúra
<p>Článok 15 písm. b) kvalifikačnej smernice</p> <p>Článok 3 EDĽP</p> <p>Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, 1465 U.N.T.S. 85, 10. decembra 1984</p>	<p>✓ SDEÚ, <i>Mohamed M'Bodj/État belge</i>, vec C-542/13, rozsudok z 18. decembra 2014, Veľká komora, body 40 – 41 a 50 (nedostupnosť primeranej zdravotnej starostlivosti)</p> <p>✓ SDEÚ, <i>Meki Elgafaji a Noor Elgafaji/Staatssecretaris van Justitie</i>, vec C-465/07, rozsudok zo 17. februára 2009, ECLI: EU:C:2009:94, bod 28 (relevantnosť judikatúry ESĽP pri výklade rozsahu pôsobnosti článku 15 písm. b) smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu)</p> <p>✓ ESĽP, <i>Paposhvili proti Belgicku</i>, Sťažnosť č. 41738/10, rozsudok z 13. decembra 2016, body 181 – 193 (nedostupnosť primeranej zdravotnej starostlivosti)</p> <p>✓ ESĽP, <i>Trabelsi proti Belgicku</i>, Sťažnosť č. 140/10, 4. septembra 2014, body 113 – 115 (doživotný trest odňatia slobody)</p> <p>✓ ESĽP, <i>M.S.S. proti Belgicku a Grécku</i>, Sťažnosť č. 30696/09, rozhodnutie z 21. januára 2011, Veľká komora, bod 220. (vymedzenie „neľudské“ a „ponižujúce“)</p> <p>✓ ESĽP, <i>Gäfgen proti Nemecku</i>, Sťažnosť č. 22978/05, rozsudok z 1. júna 2010, Veľká komora, bod 108 (hranica závažnosti na kvalifikovanie ako mučenie)</p> <p>✓ ESĽP, <i>Kalashnikov proti Rusku</i>, Sťažnosť č. 47095/99, rozsudok z 15. júla 2002, bod 95 (ponižujúce zaobchádzanie).</p> <p>✓ ESĽP, <i>Selmouni proti Francúzsku</i>, Sťažnosť č. 25803/94, rozsudok z 28. júla 1999, Veľká komora, body 99 – 101 (vymedzenie mučenia)</p> <p>✓ ESĽP, <i>Tyrer proti Spojenému kráľovstvu</i>, Sťažnosť č. 5856/72, rozsudok z 15. marca 1978, bod 30 (ponižujúce zaobchádzanie)</p> <p>✓ ESĽP, <i>Írsko proti Spojenému kráľovstvu</i>, Sťažnosť č. 5310/71, rozsudok z 18. januára 1978, bod 167 (rozdiel medzi mučením a neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestom)</p>
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Doplnková ochrana: vážne a individuálne ohrozenie života civilnej osoby alebo osoby z dôvodu všeobecného násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 15 písm. c) kvalifikačnej smernice	<ul style="list-style-type: none"> ✓ SDEÚ, <i>Diakité Aboubacar/Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides</i>, vec C-285/12, rozsudok z 30. januára 2014, bod 35 (ozbrojený konflikt) ✓ SDEÚ, <i>Meki Elgafaji a Noor Elgafaji/Staatssecretaris van Justitie</i>, vec C-465/07, rozsudok zo 17. februára 2009, ECLI: EU:C:2009:94, bod 32 – 33 (vážne a individuálne ohrozenie), body 34 – 35 (všeobecné násillie), bod 39 (test „pohyblivej stupnice“). ✓ ESĽP, <i>K.A.B. proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 886/11, rozsudok z 5. septembra 2013, body 75 – 77 (všeobecné násillie) ✓ ESĽP, <i>Sufi a Elmi proti Spojenému kráľovstvu</i>, Sťažnosti č. 8319/07 a 11449/07, rozsudok z 28. novembra 2011, bod 241 (všeobecné násillie)
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Potreby medzinárodnej ochrany vznikajúce na mieste

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 5 kvalifikačnej smernice	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ESĽP, <i>F.G. proti Švédsku</i>, Sťažnosti č. 43611/11, rozsudok z 23. marca 2016, body 123 –124 a 144-158 (aktivity v krajine azylu – posúdenie rizika) ✓ ESĽP, <i>H.S. a iní proti Cypru</i>, Sťažnosti č. 41753/10 a ďalších 13 sťažností, 21. júla 2015, bod 277 (identifikácia orgánmi) ✓ ESĽP, <i>A.A. proti Švajčiarsku</i>, Sťažnosti č. 58802/12, rozsudok zo 7. januára 2014, body 38 – 43 (úroveň činností a identifikácia orgánmi) ✓ ESĽP, <i>S.F. proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 52077/10, rozsudok z 15. mája 2012, body 68 – 71 (úroveň politických činností)
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 6 kvalifikačnej smernice	<ul style="list-style-type: none"> ✓ SDEÚ, <i>Mohamed M'Bodj/État belge</i>, vec C-542/13, rozsudok z 18. decembra 2014, Veľká komora, bod 35 (aktér prenasledovania, ako je nutná podmienka). ✓ ESĽP, <i>Tatar proti Švajčiarsku</i>, Sťažnosť č. 65692/12, Rada Európy: Európsky súd pre ľudské práva, 14. apríla 2015, bod 41 (neštátni aktéri) ✓ ESĽP, <i>Sufi a Elmi proti Spojenému kráľovstvu</i>, Sťažnosti č. 8319/07 a 11449/07, rozsudok z 28. novembra 2011, body 281 – 282 (aktér prenasledovania, ako nevyhnutná podmienka)
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Aktéri ochrany a kvalita ochrany

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 1A ods. 2 Ženevského dohovoru	<ul style="list-style-type: none"> ✓ SDEÚ, <i>Aydin Salahadin Abdulla a iní/Bundesrepublik Deutschland</i>, spojené veci C-175/08, C-176/08, C-178/08 a C-179/08, rozsudok z 2. marca 2010, body 67 – 76 (účinnosť, trvanie a dostupnosť ochrany, aktéri ochrany)
Článok 7 kvalifikačnej smernice	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ESĽP, <i>K.A.B. proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 886/11, rozsudok z 5. septembra 2013, body 69, 87 (aktéri ochrany) ✓ ESĽP <i>Salah Sheekh proti Holandsku</i>, Sťažnosť č. 1948/04, rozsudok z 11. januára 2007, body 147 – 148 (dostupnosť ochrany) ✓ ESĽP, <i>N. proti Fínsku</i>, Sťažnosť č. 38885/02, rozsudok z 26. júla 2005, body 163 – 164 (aktéri ochrany) ✓ ESĽP, <i>Osman proti Spojenému kráľovstvu</i>, Sťažnosť č. 23452/94, rozsudok z 28. októbra 1998, body 115 – 116 (účinnosť ochrany)
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Alternatíva vnútroštátnej ochrany

Právne odkazy	Judikatúra
Článok 8 kvalifikačnej smernice	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ESĽP, <i>A.A.M. proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 68519/10, rozsudok z 3. apríla 2014, body 66 – 75 (bezpečnosť v časti krajiny pôvodu) ✓ ESĽP, <i>K.A.B. proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 886/11, rozsudok z 5. septembra 2013, body 80 – 85 (prístup do časti krajiny pôvodu, reálnosť usídlenia) ✓ ESĽP, <i>D.N.M. proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 28379/11, rozsudok z 27. júna 2013, body 57 – 59 (bezpečnosť v časti krajiny pôvodu, reálnosť usídlenia) ✓ ESĽP, <i>S.A. proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 66523/10, rozsudok z 27. júna 2013, body 56 – 58 (bezpečnosť v časti krajiny pôvodu) ✓ ESĽP, <i>M.Y.H. a iní proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 50859/10, rozsudok z 27. júna 2013, body 68 – 73 (reálnosť usídlenia) ✓ ESĽP, <i>Sufi a Elmi proti Spojenému kráľovstvu</i>, Sťažnosti č. 8319/07 a 11449/07, rozsudok z 28. novembra 2011, body 249, 265 – 296 (prístup do časti krajiny pôvodu, reálnosť usídlenia) ✓ ESĽP <i>Salah Sheekh proti Holandsku</i>, Sťažnosť č. 1948/04, rozsudok z 11. januára 2007, body 140 – 148 (ochrana klanu, individuálne okolnosti) ✓ ESĽP, <i>M.K.N. proti Švédsku</i>, Sťažnosť č. 72413/10, rozsudok z 27. júna 2013, body 35 – 44 (náboženská príslušnosť, individuálne okolnosti)
Vnútroštátne právne predpisy	Vnútroštátna judikatúra

Obráťte sa na EÚ

Osobne

V rámci celej EÚ existujú stovky informačných centier Europe Direct. Adresu centra najbližšieho k vám nájdete na tejto webovej stránke: https://europa.eu/european-union/contact_sk

Telefonicky alebo e-mailom

Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii. Túto službu môžete kontaktovať:

- prostredníctvom bezplatného telefónneho čísla: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori môžu tieto hovory spoplatňovať),
- prostredníctvom štandardného telefónneho čísla: +32 22999696, alebo
- e-mailom na tejto webovej stránke: https://europa.eu/european-union/contact_sk

Vyhľadávanie informácií o EÚ

Online

Informácie o Európskej únii sú dostupné vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie na webovej stránke Europa: https://europa.eu/european-union/index_sk

Publikácie EÚ

Publikácie EÚ, bezplatné alebo platené, si môžete stiahnuť alebo objednať z kníhkupectva na webovej stránke <https://publications.europa.eu/sk/publications>. Ak chcete získať viac než jeden výtlačok bezplatných publikácií, obráťte sa na službu Europe Direct alebo vaše miestne informačné centrum (pozri https://europa.eu/european-union/contact_sk).

Právo EÚ a súvisiace dokumenty

Prístup k právnym informáciám EÚ vrátane všetkých právnych predpisov EÚ od roku 1952 vo všetkých úradných jazykoch nájdete na webovej stránke EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

Otvorený prístup k údajom z EÚ

Portál otvorených dát EÚ (<http://data.europa.eu/euodp/sk>) poskytuje prístup k súborom dát z EÚ. Dáta možno stiahnuť a opätovne použiť bezplatne na komerčné aj nekomerčné účely.

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie